Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

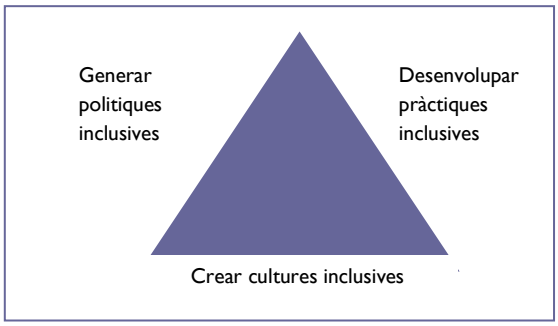
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

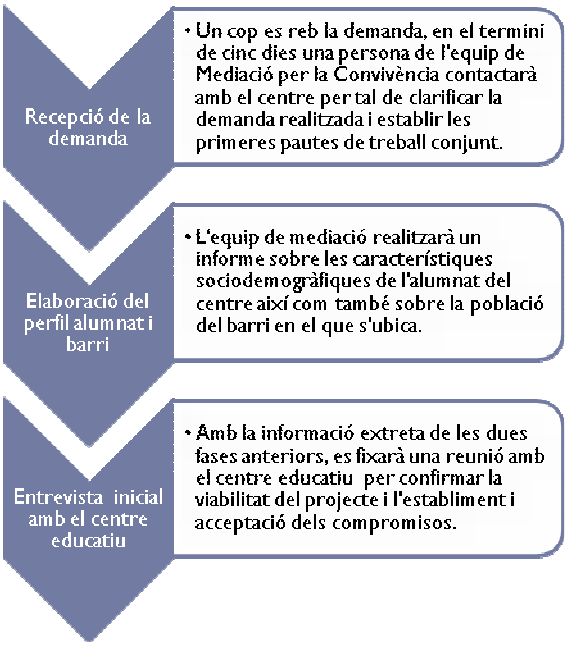
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

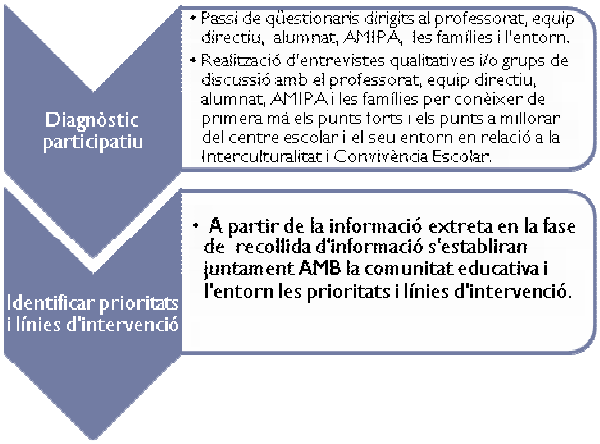
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

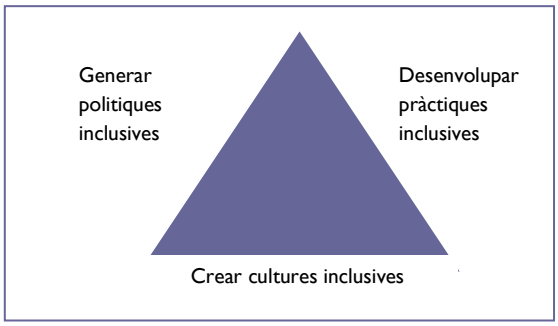
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

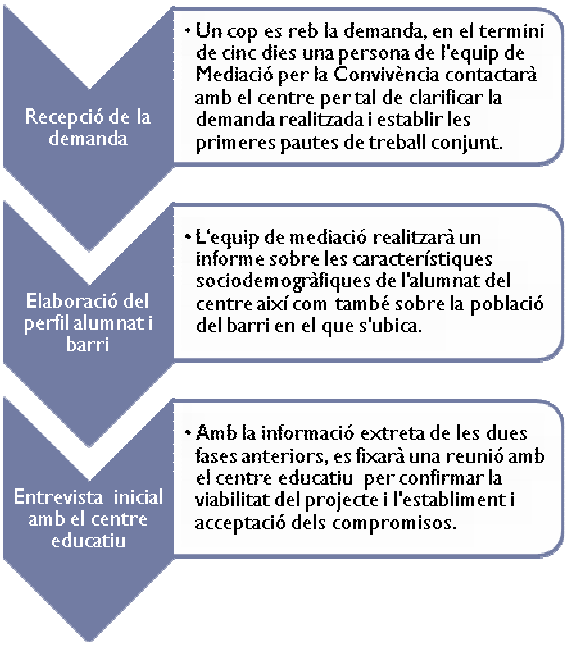
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

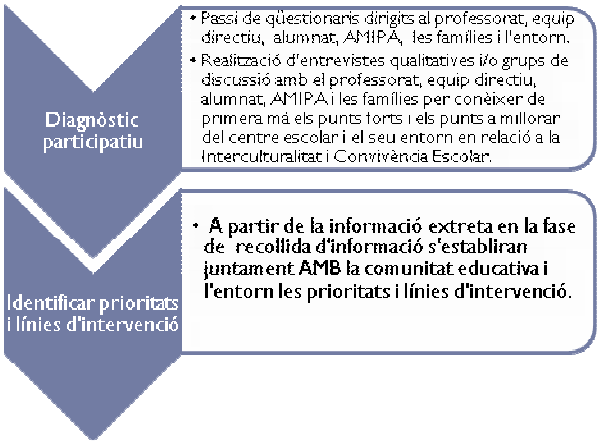
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

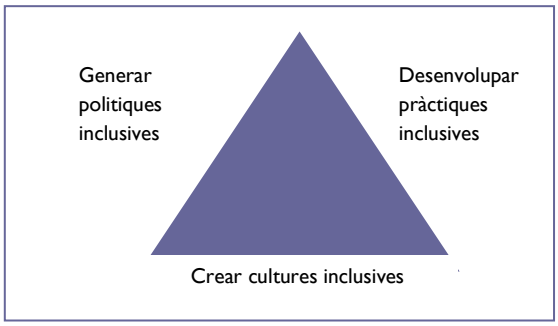
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

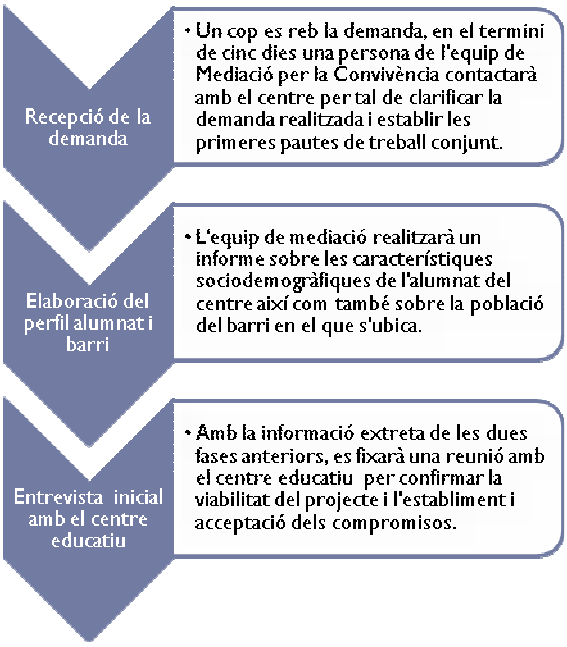
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

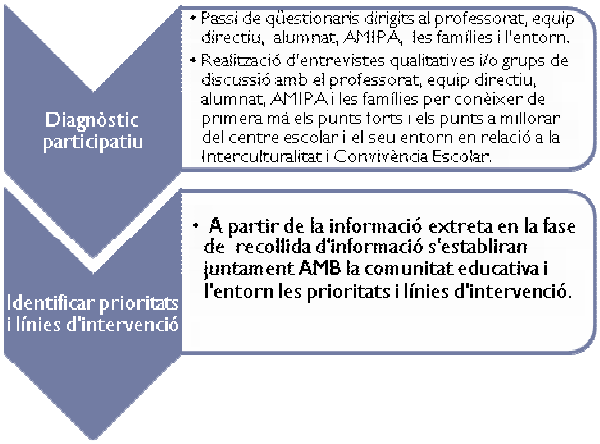
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

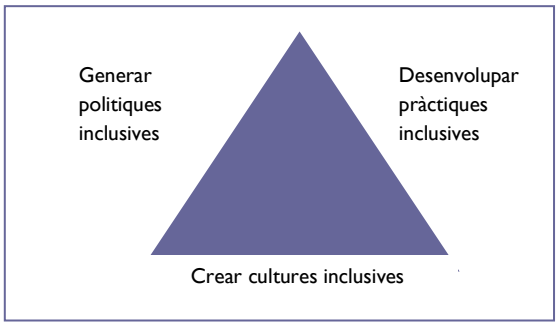
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

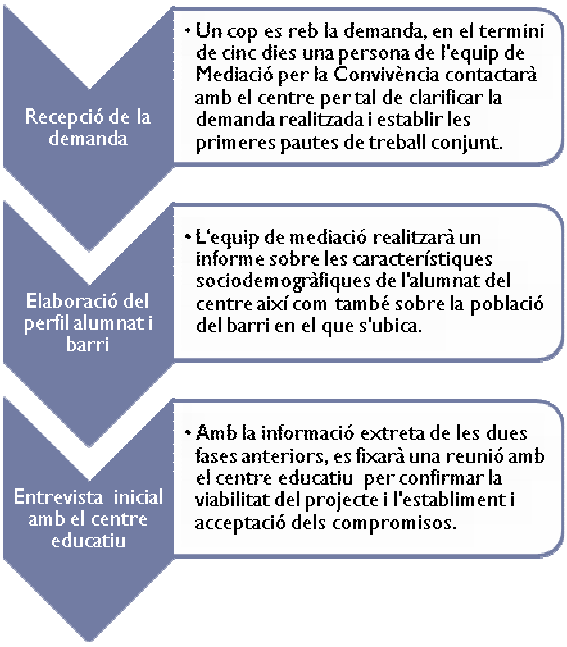
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

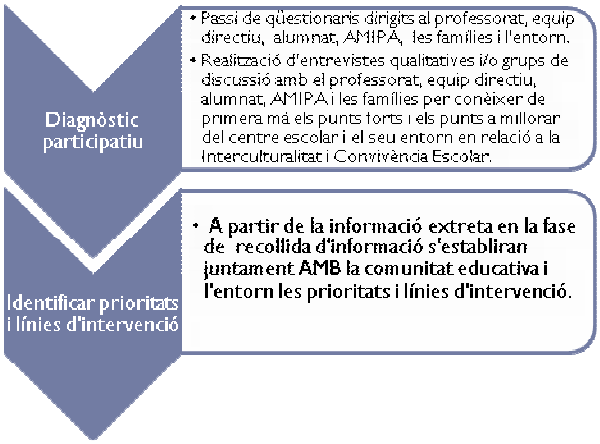
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

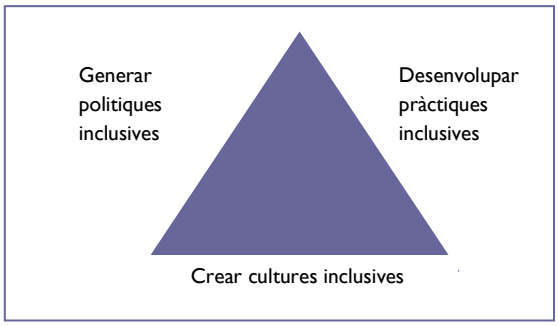
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

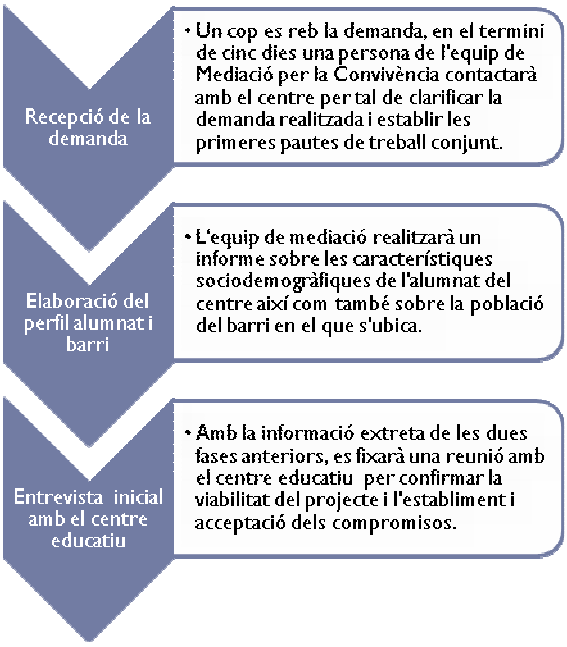
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

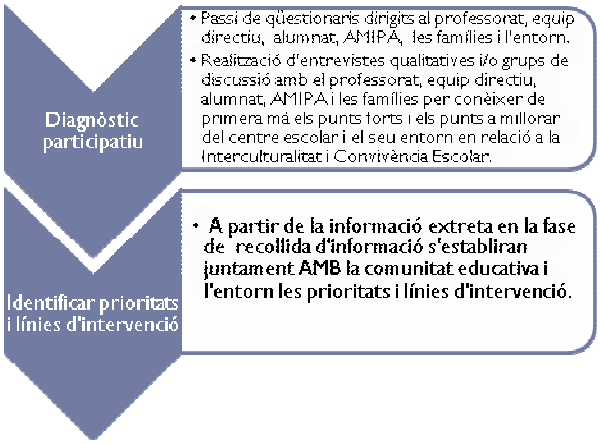
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

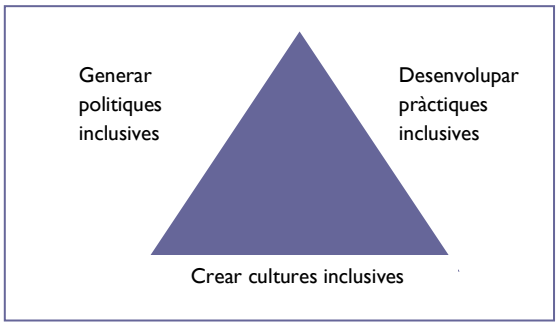
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

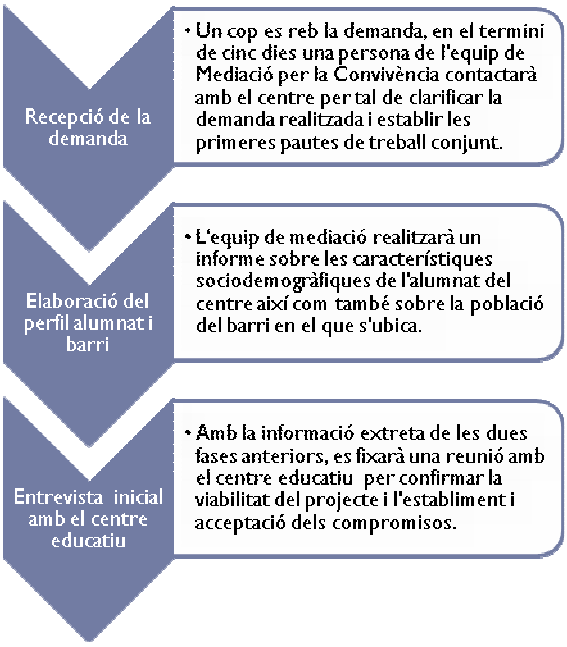
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

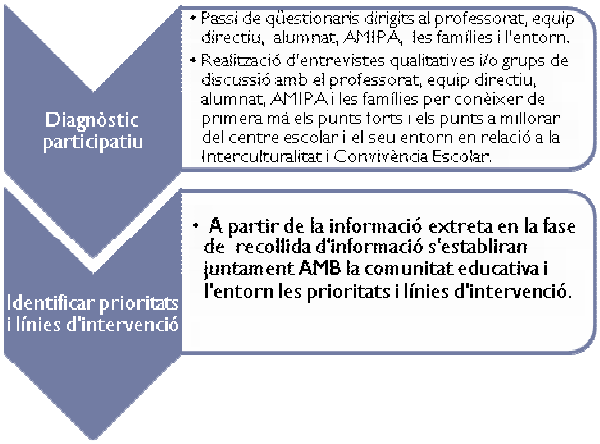
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

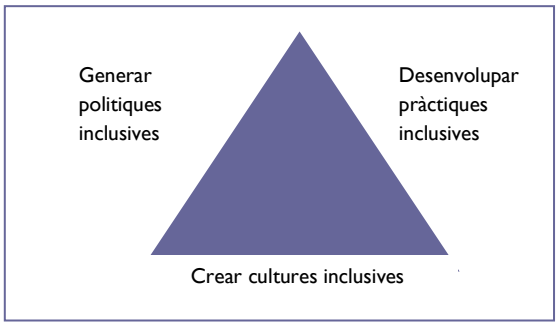
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

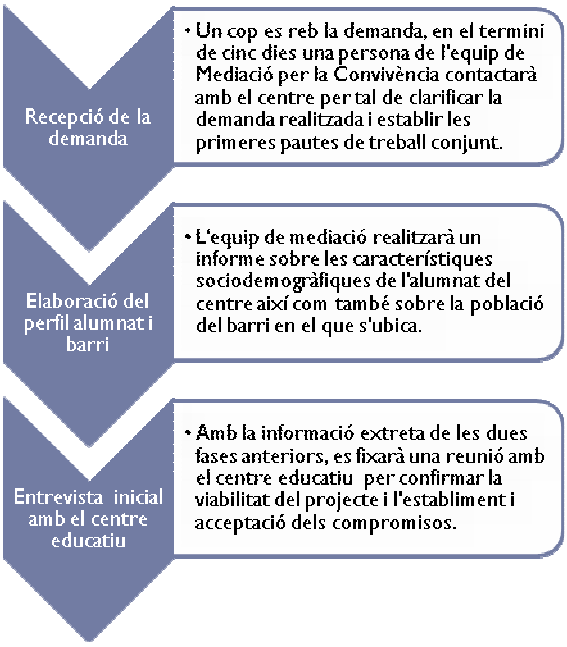
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

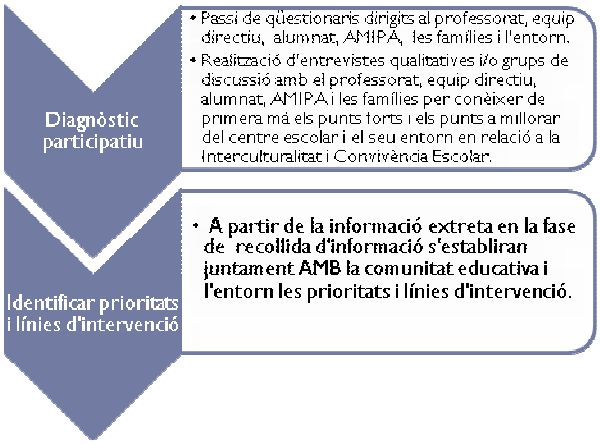
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

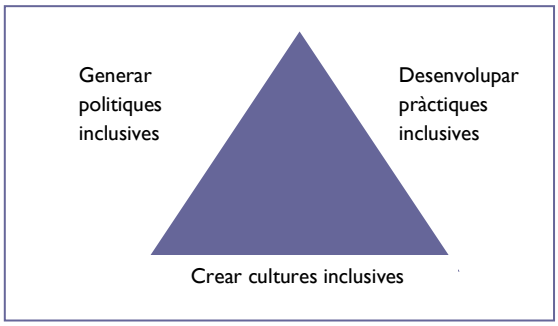
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

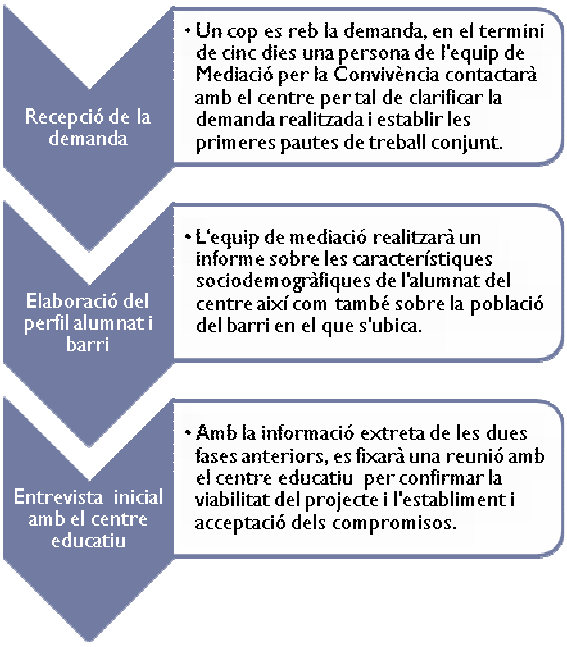
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

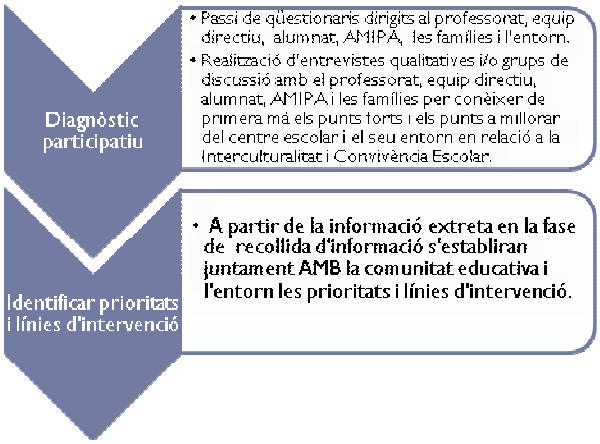
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

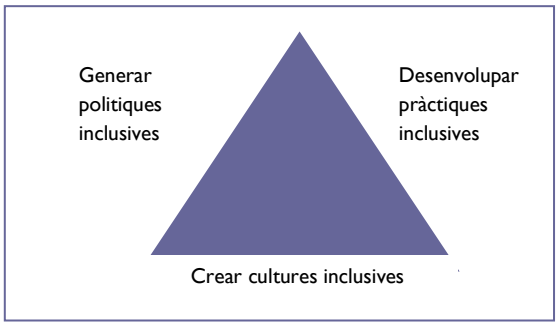
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

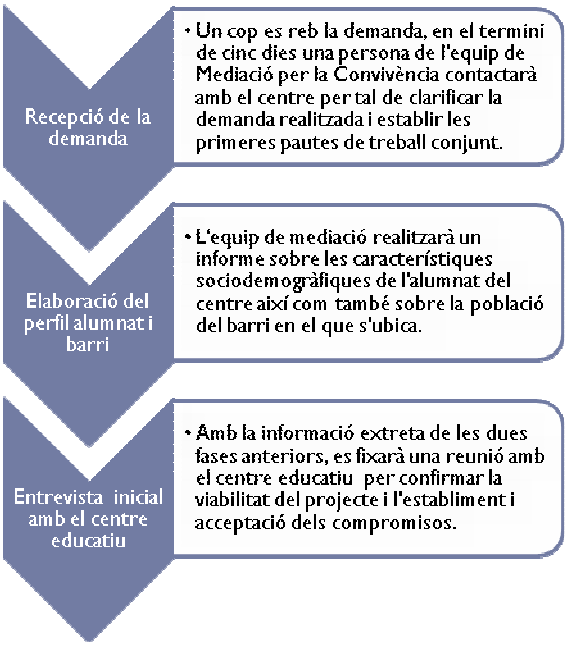
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

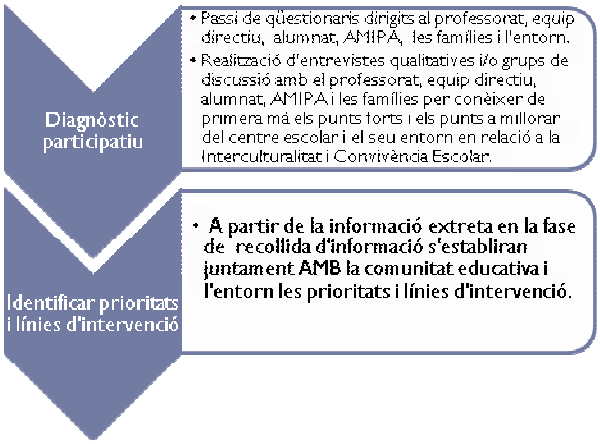
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

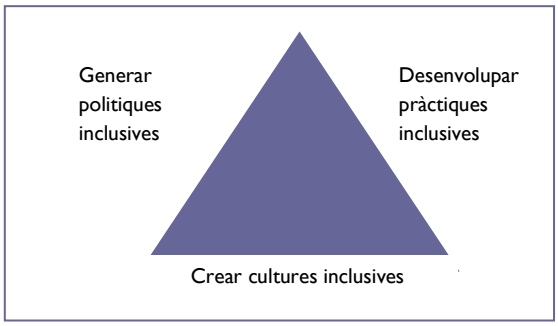
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

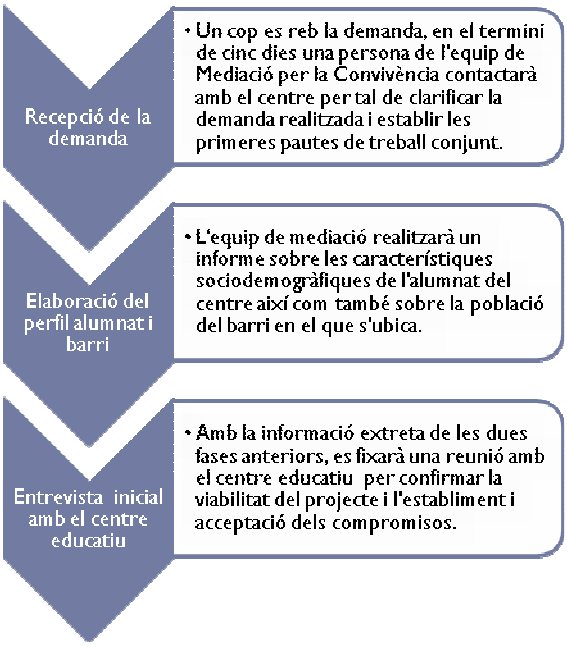
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

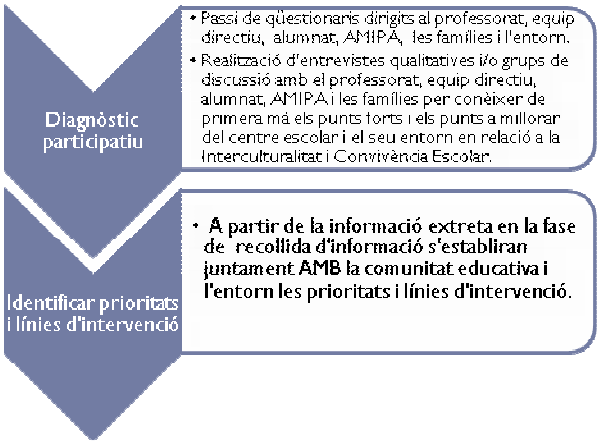
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

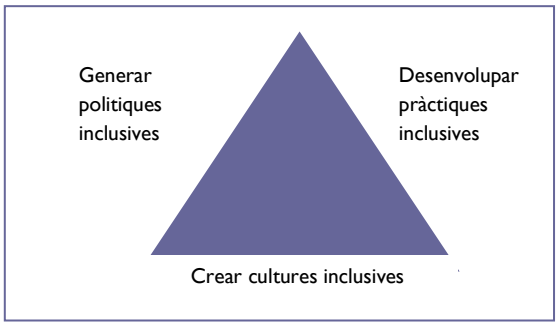
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

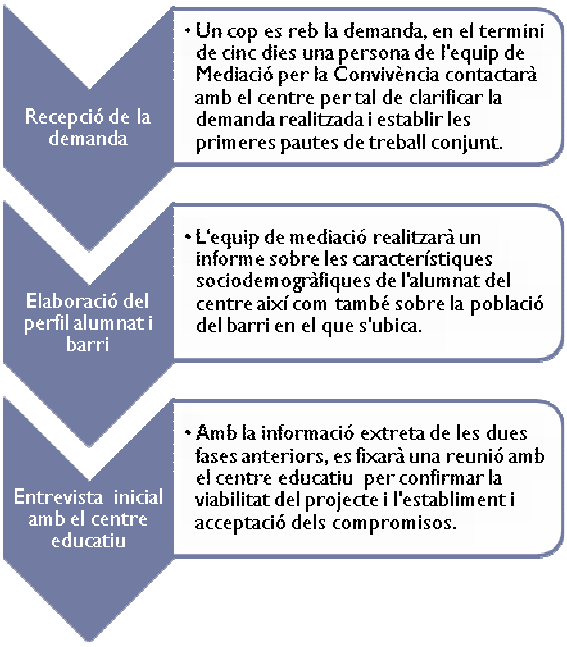
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

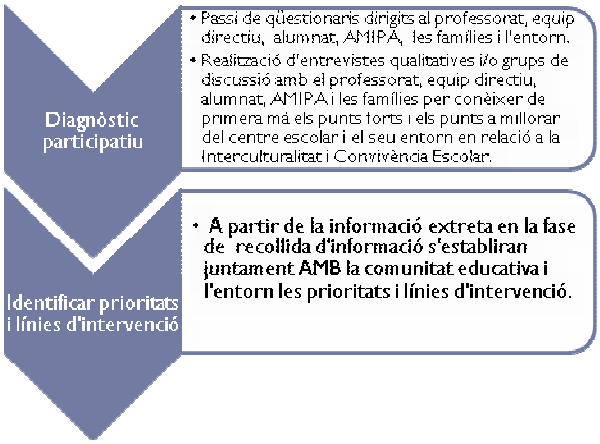
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

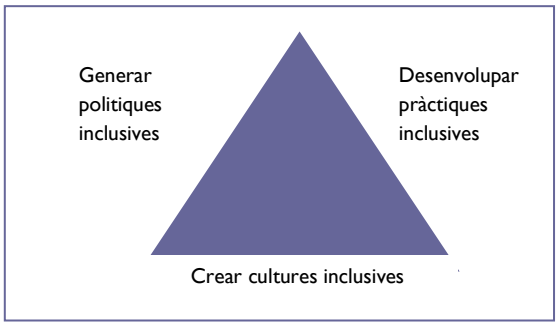
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

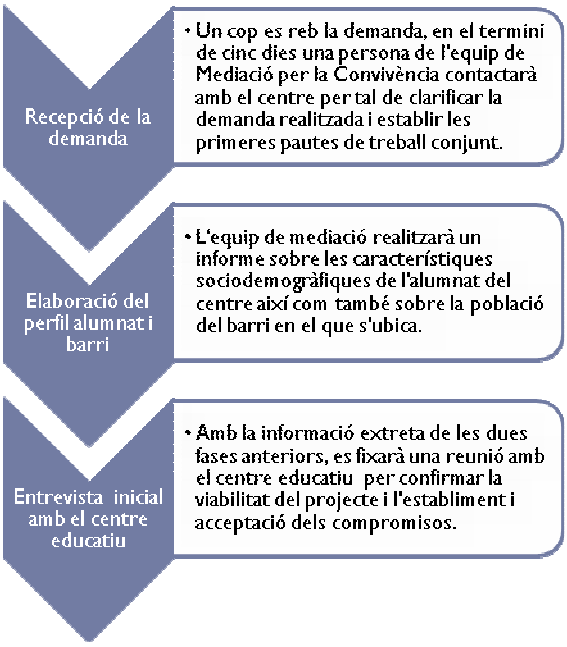
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

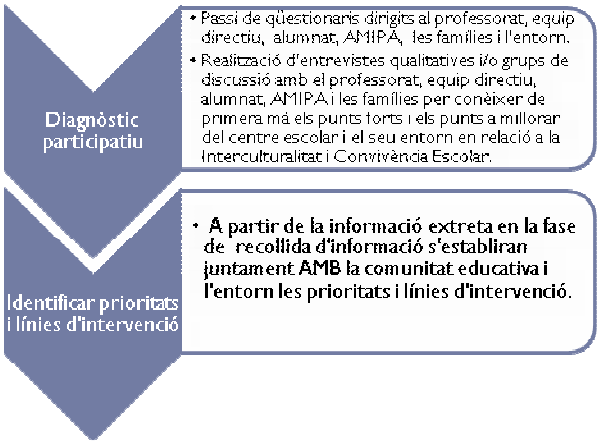
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

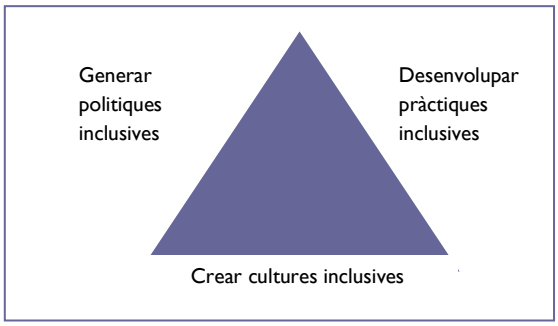
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

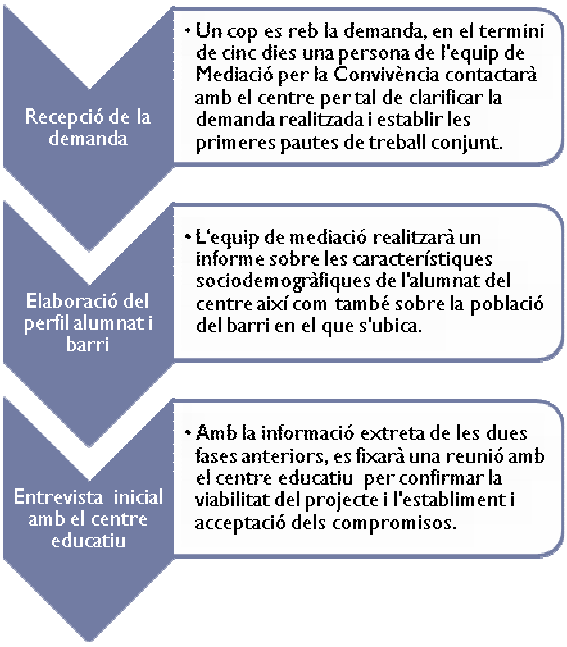
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

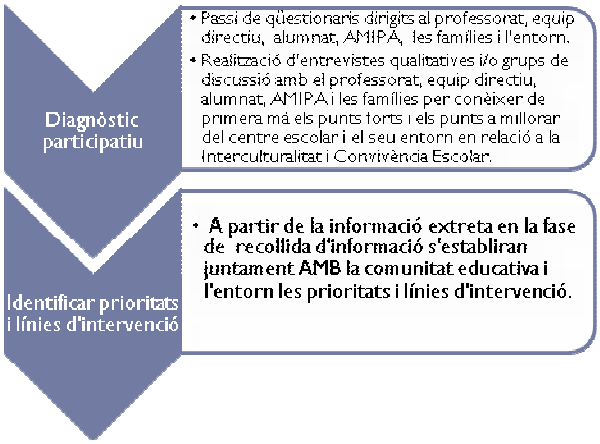
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

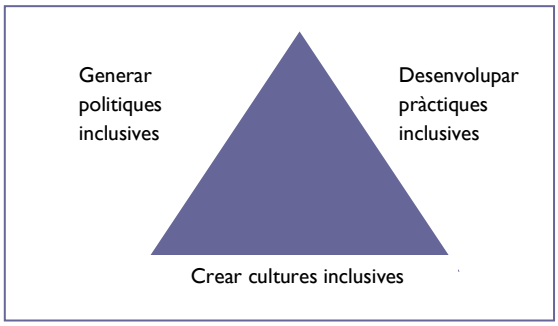
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

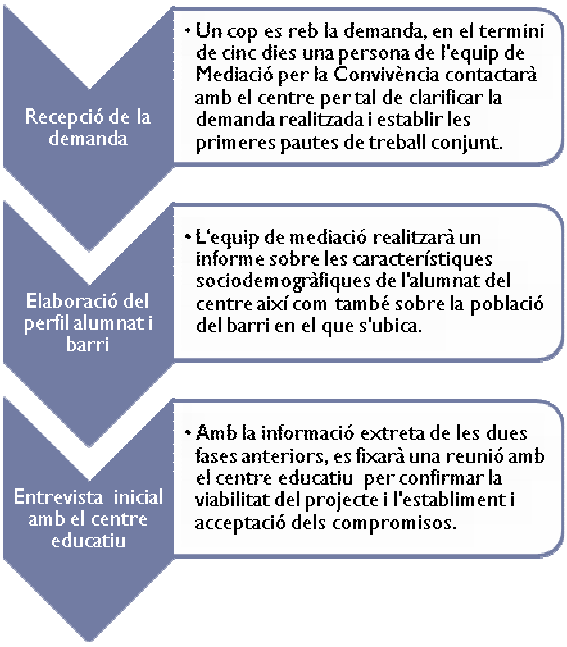
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

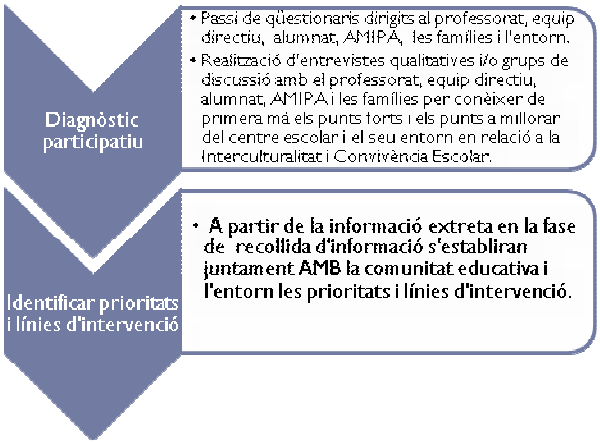
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

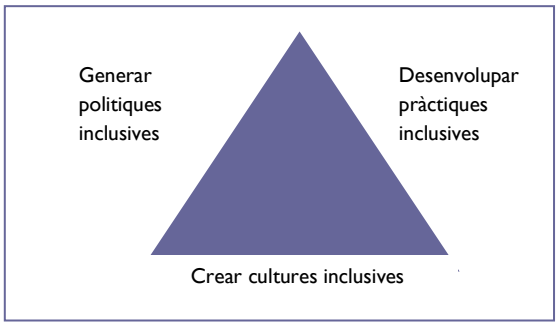
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

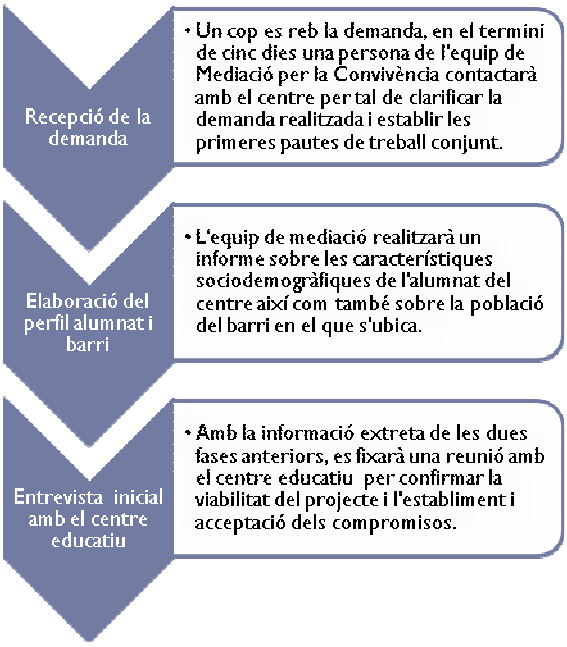
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

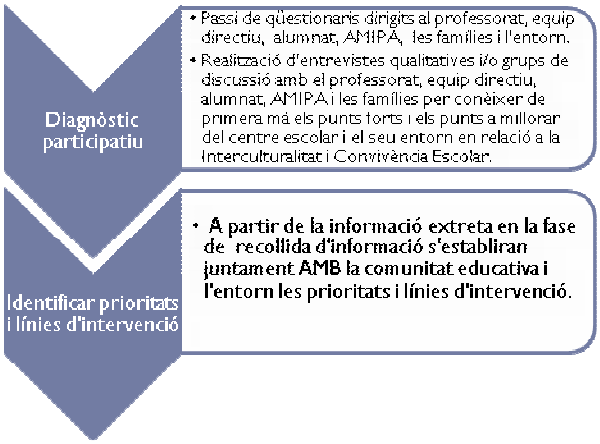
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

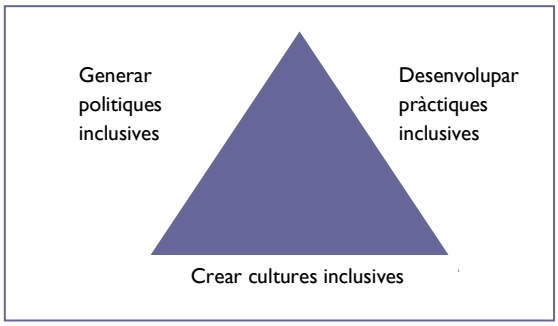
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

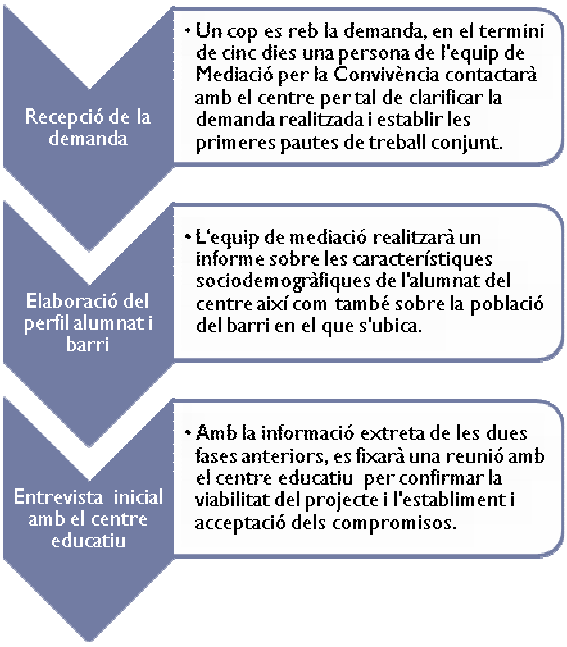
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

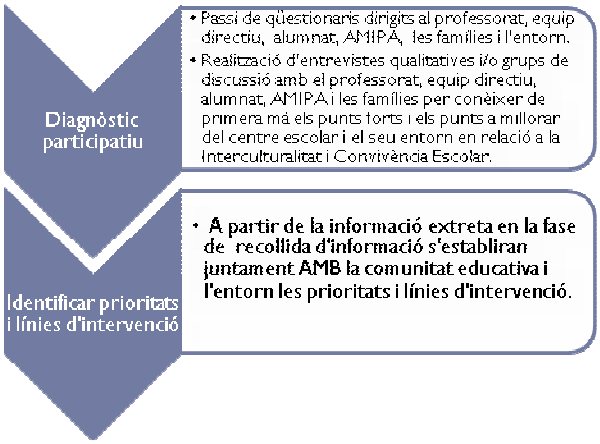
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

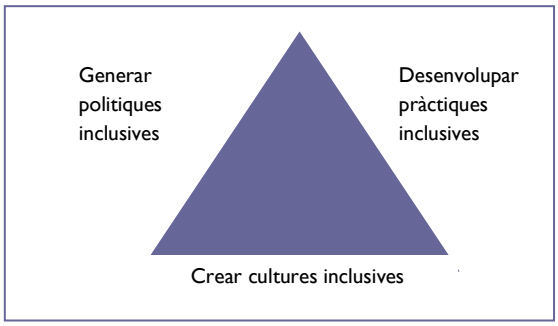
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

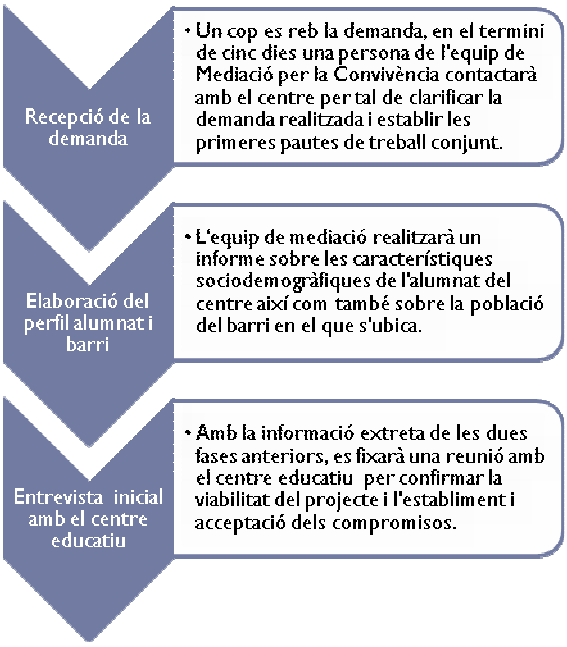
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

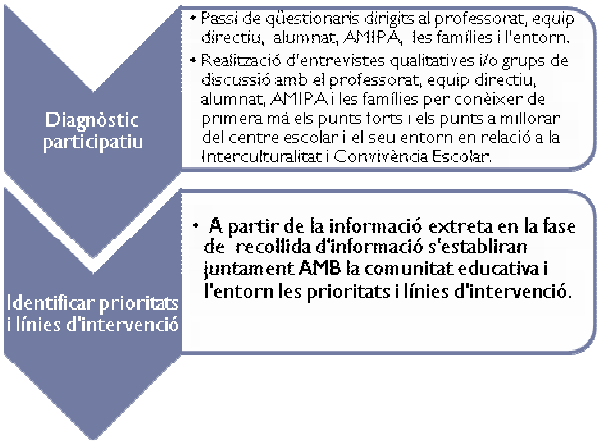
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

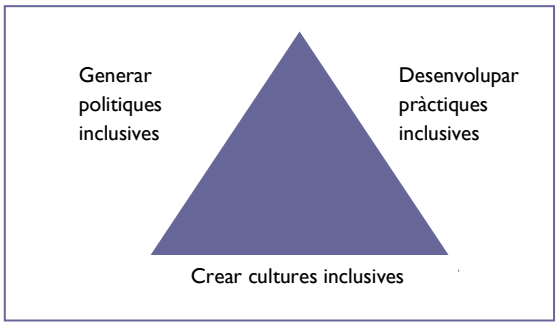
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

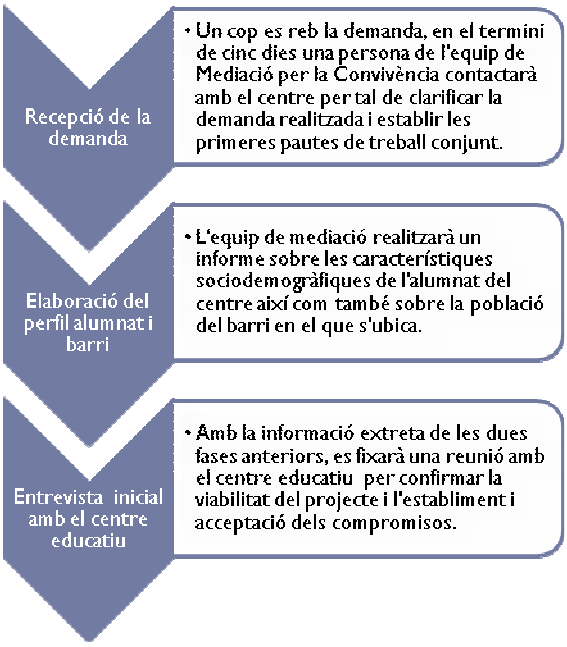
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

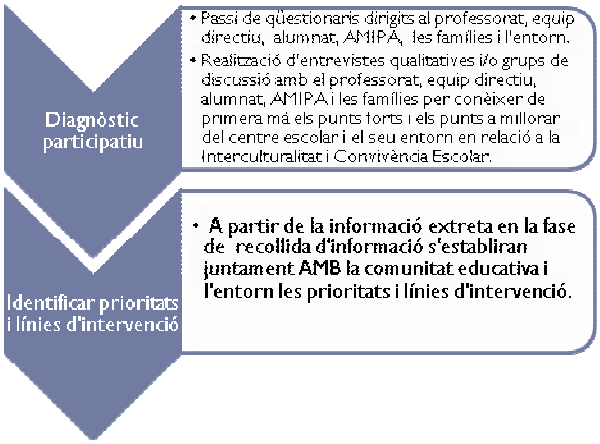
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

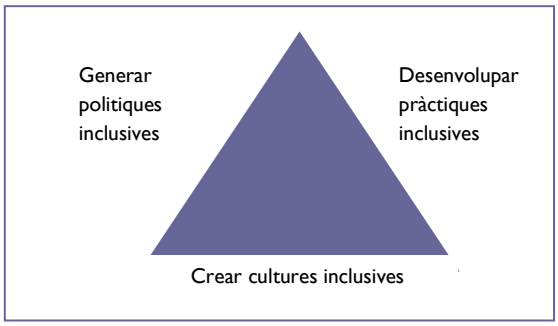
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

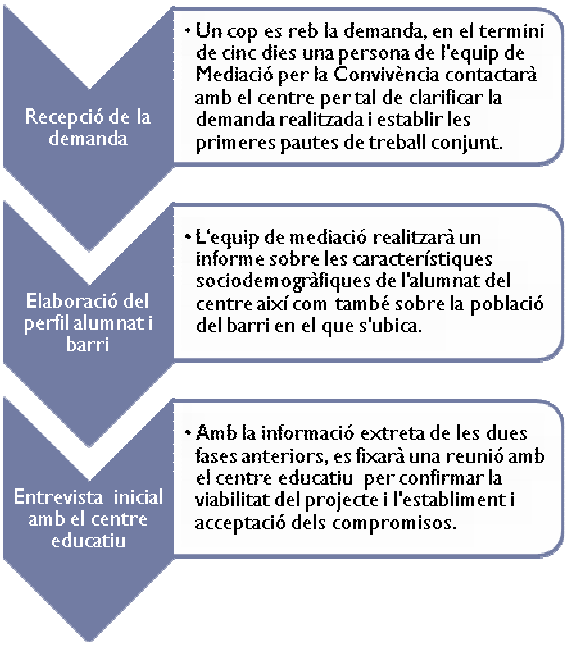
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

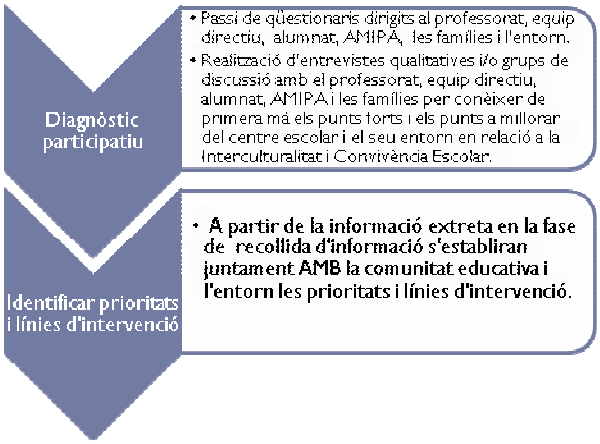
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

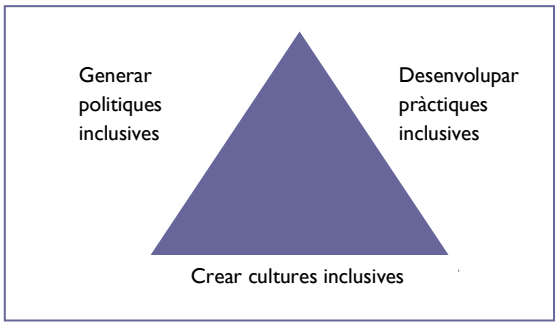
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

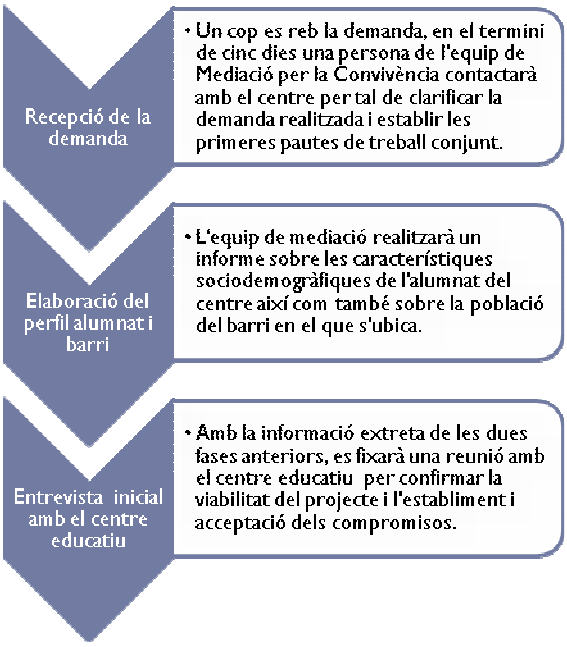
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

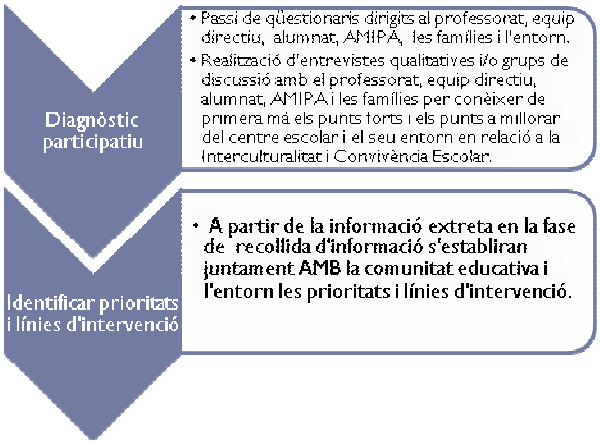
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

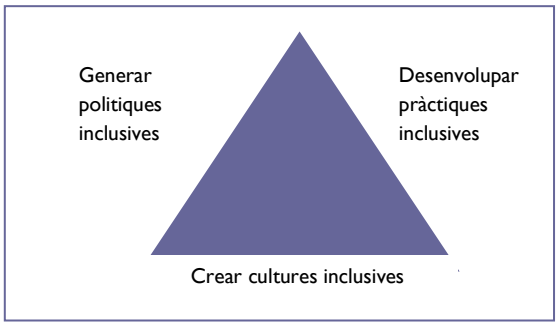
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

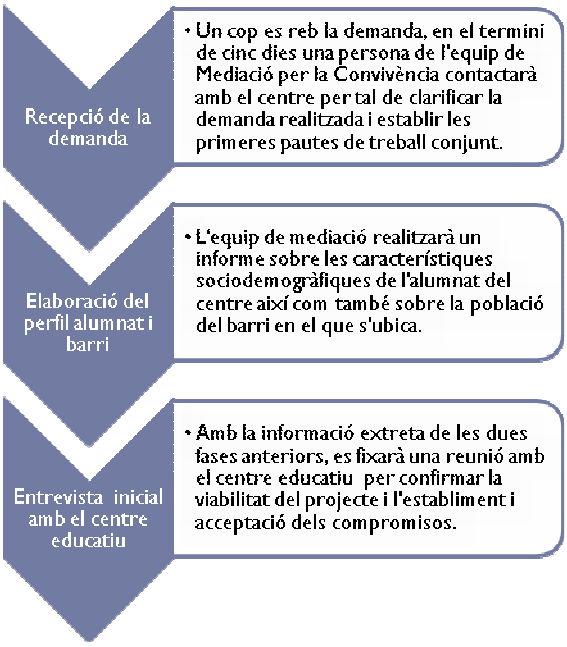
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

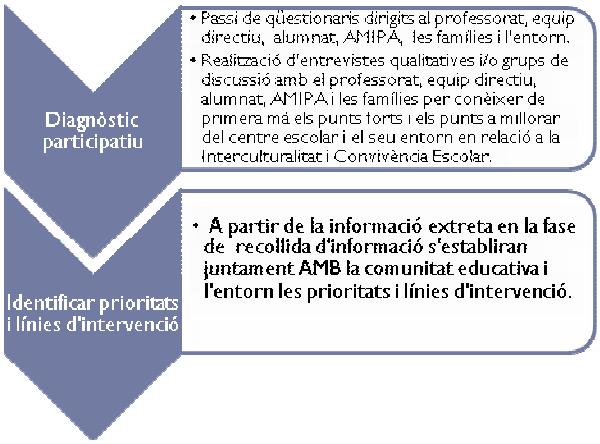
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

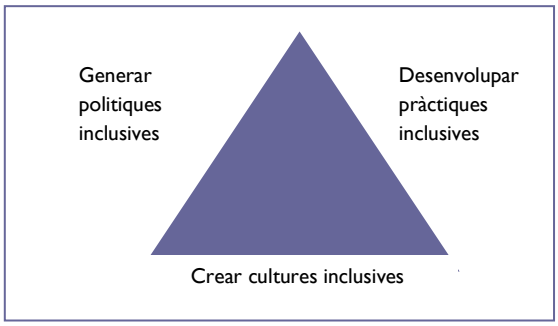
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

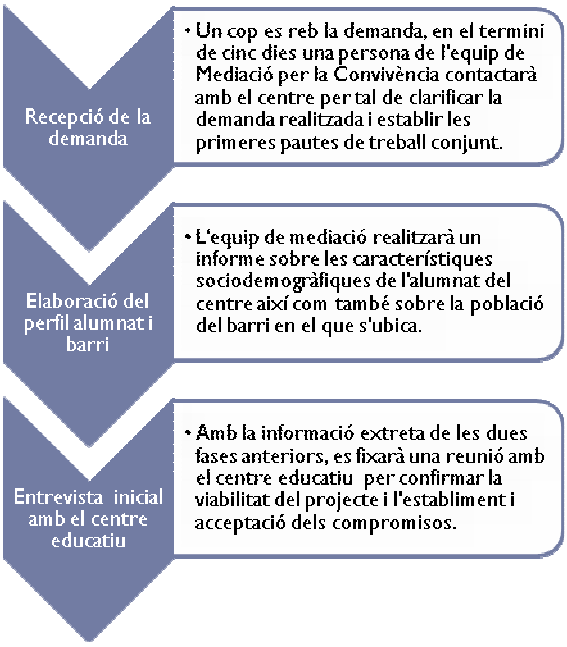
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

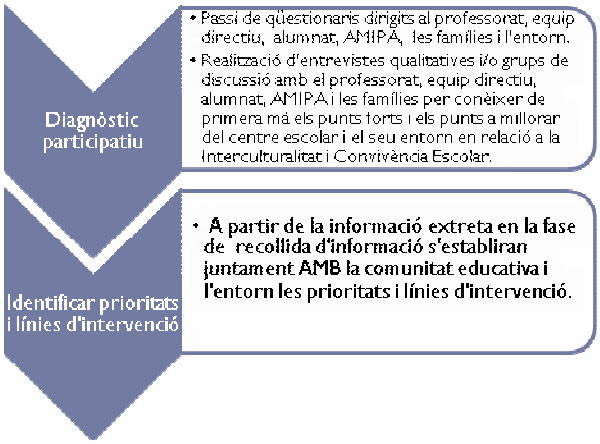
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

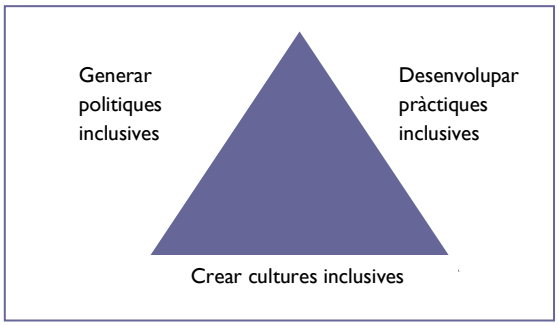
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

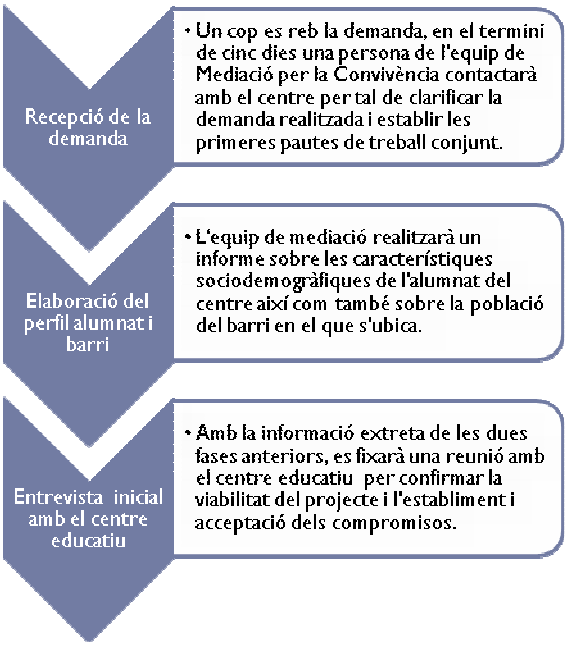
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

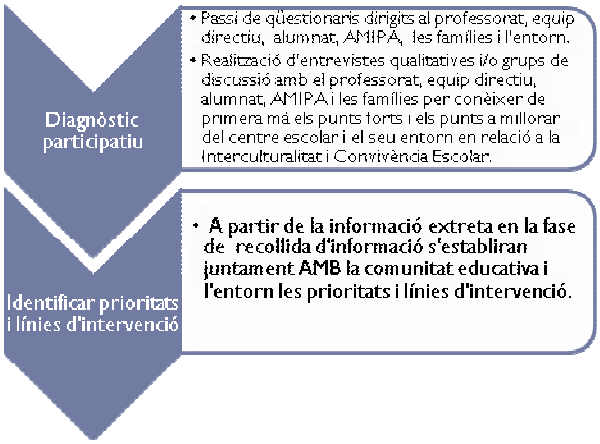
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

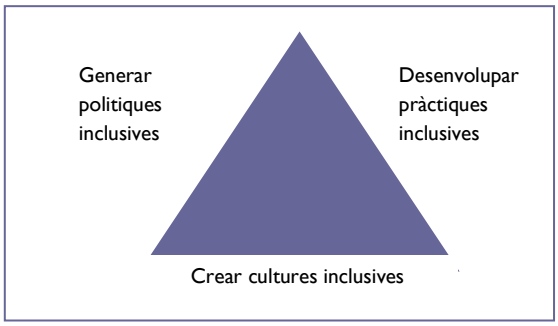
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

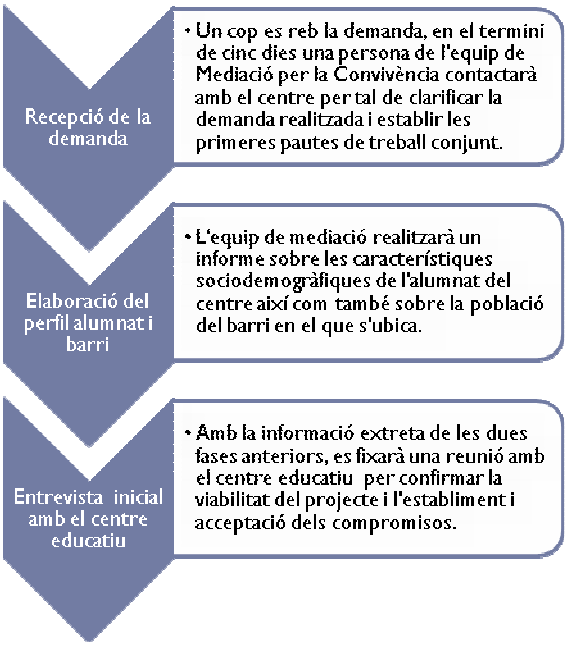
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

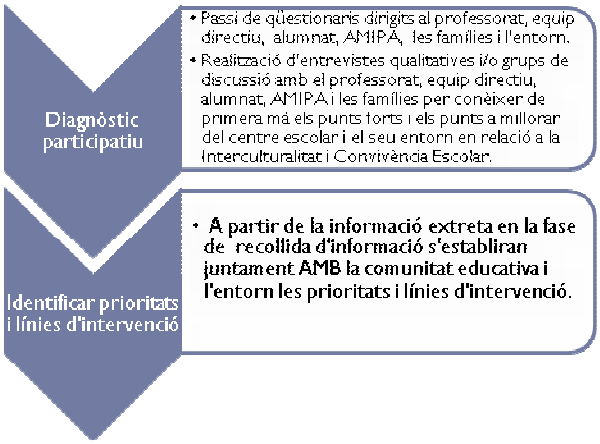
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

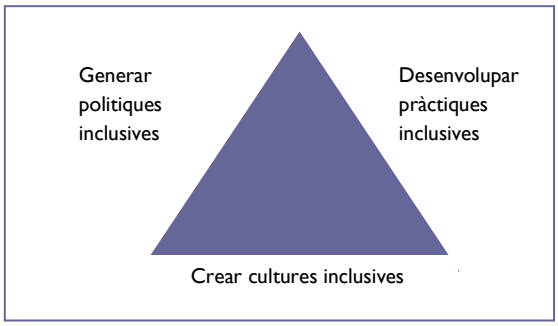
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

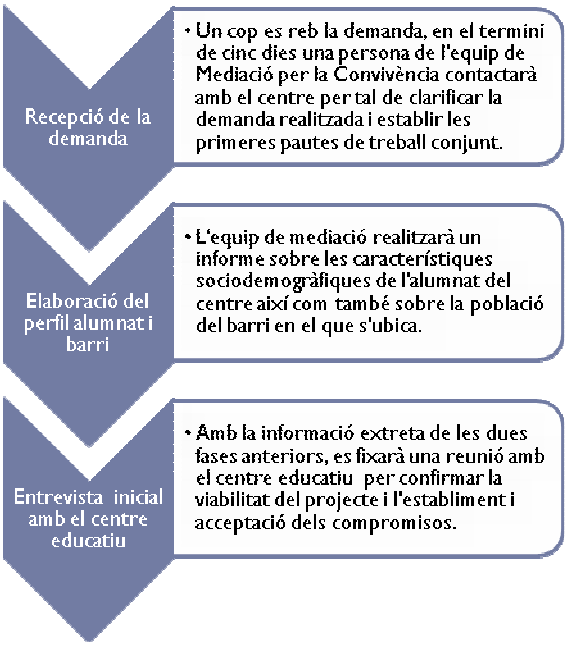
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

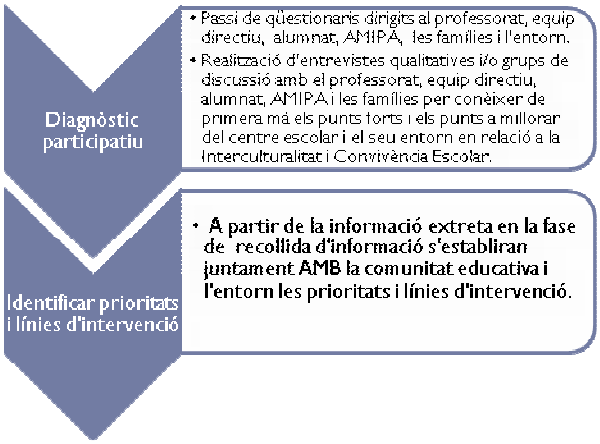
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

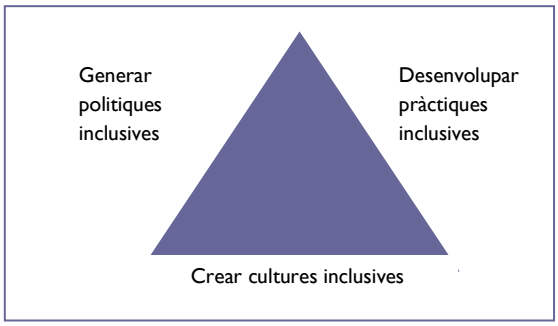
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

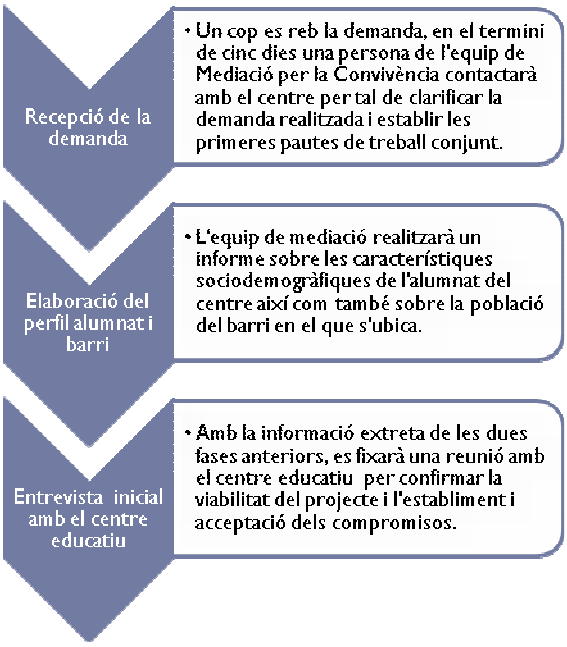
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

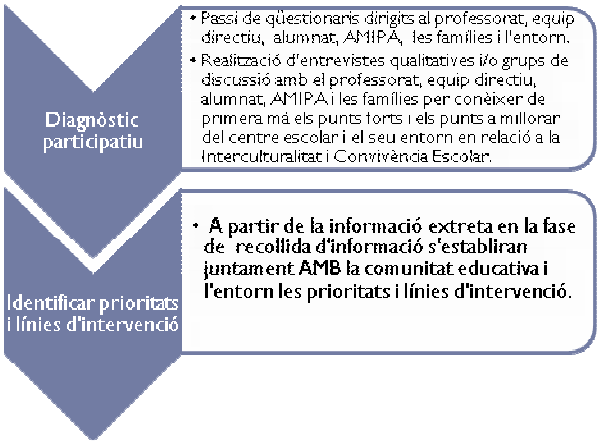
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

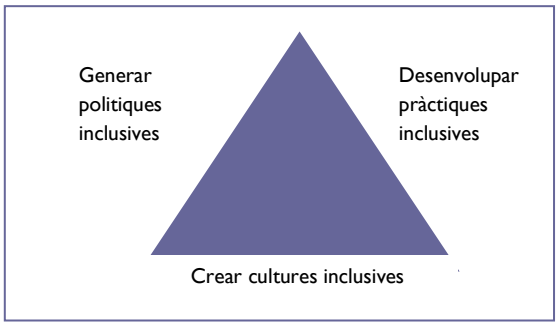
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

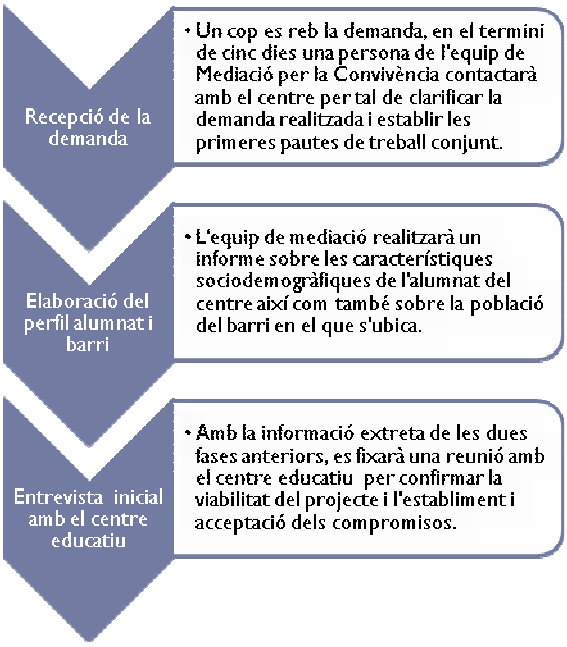
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

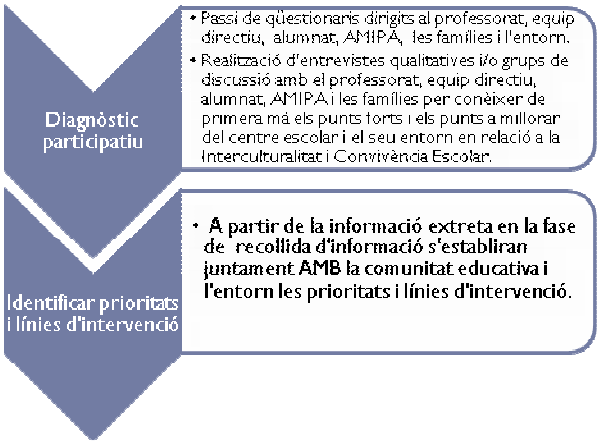
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

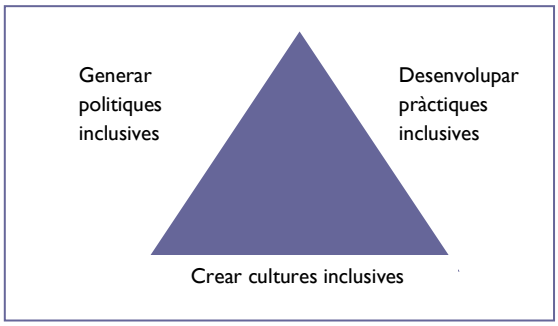
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

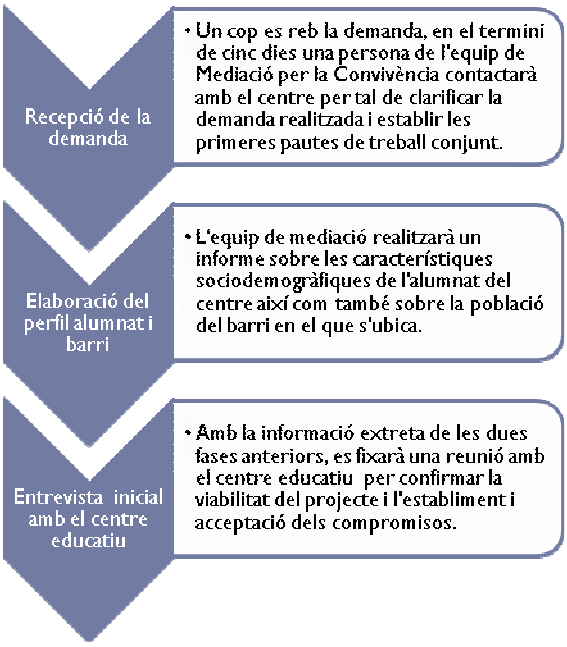
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

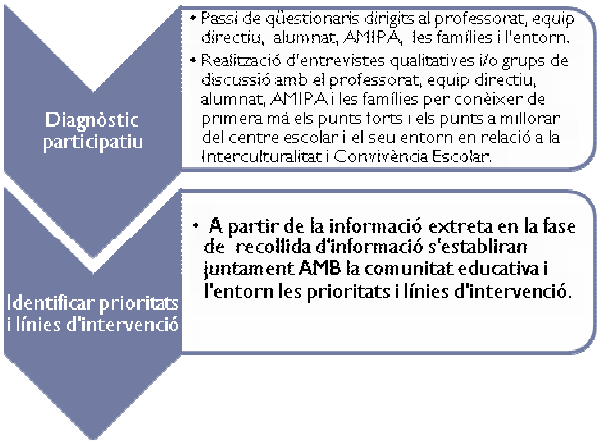
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

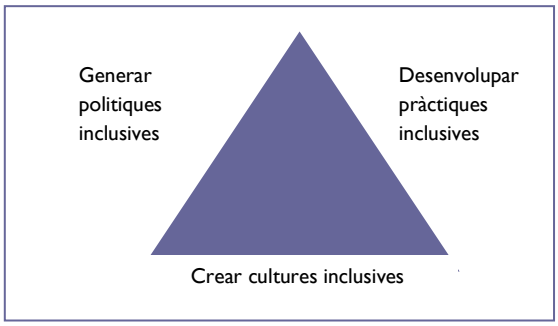
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

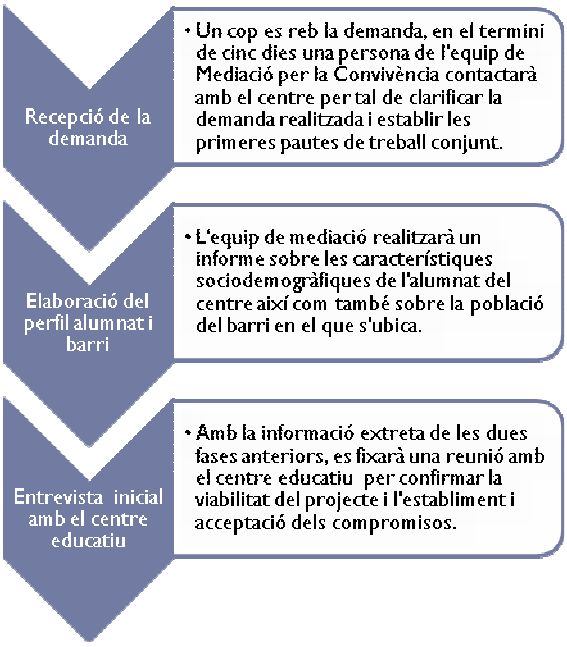
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

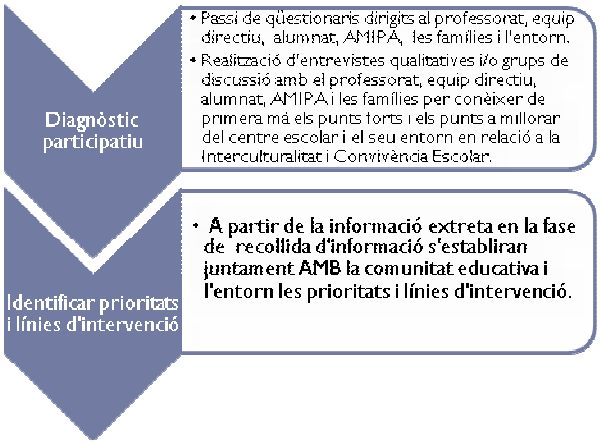
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

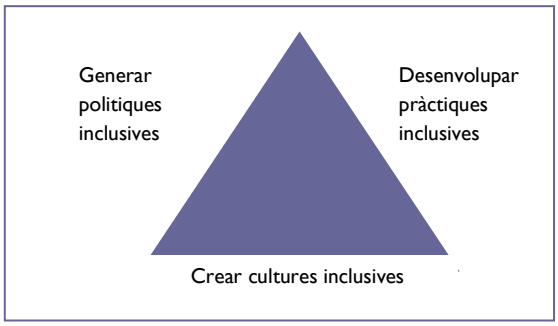
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

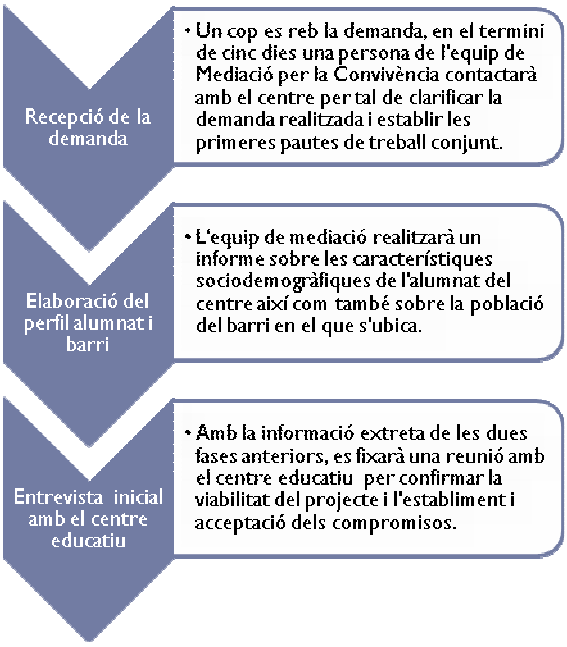
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

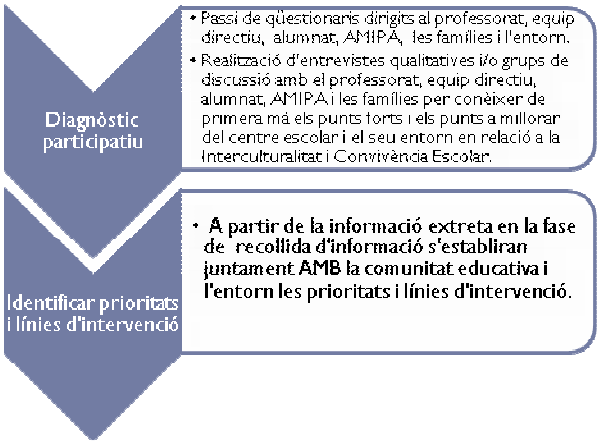
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

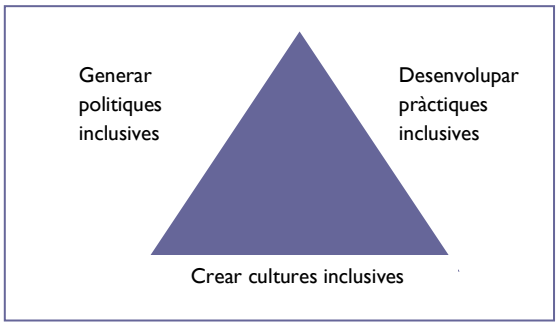
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

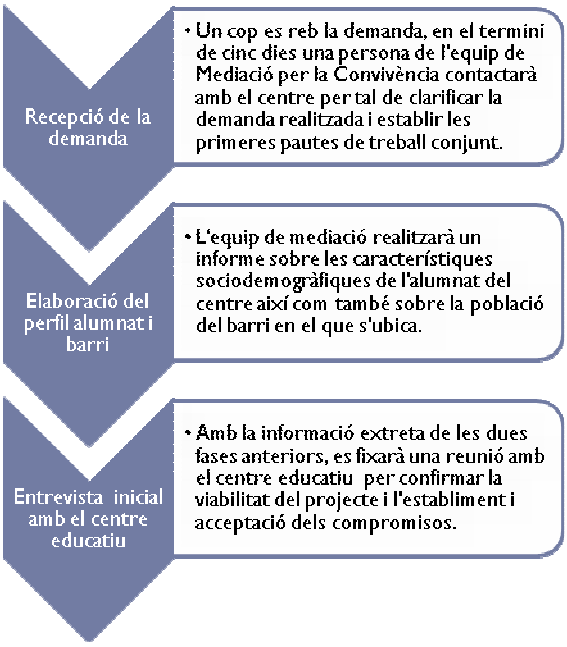
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

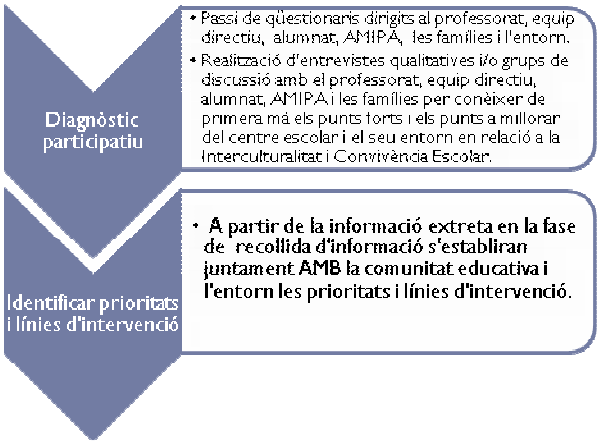
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

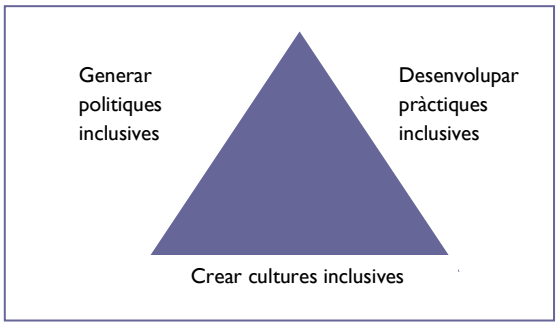
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

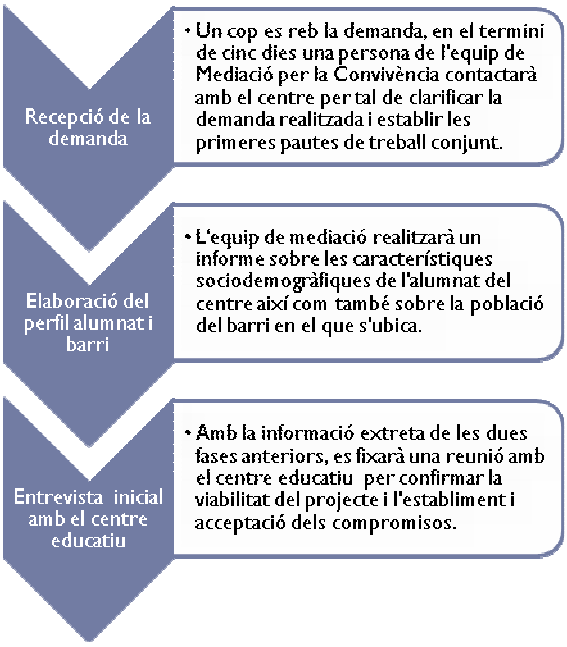
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

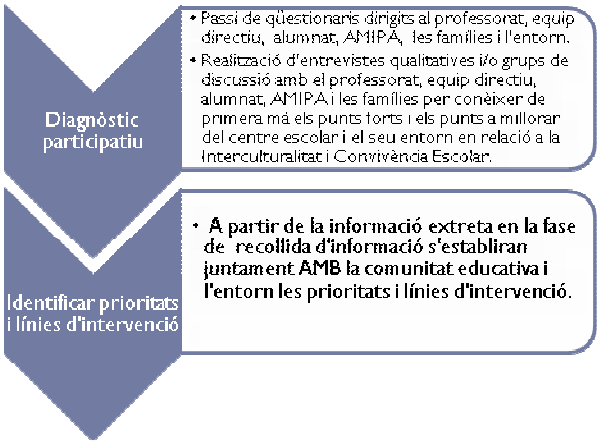
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

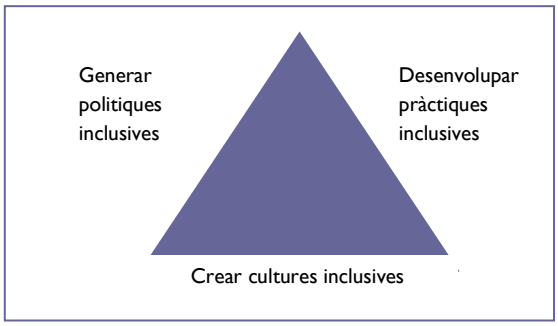
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

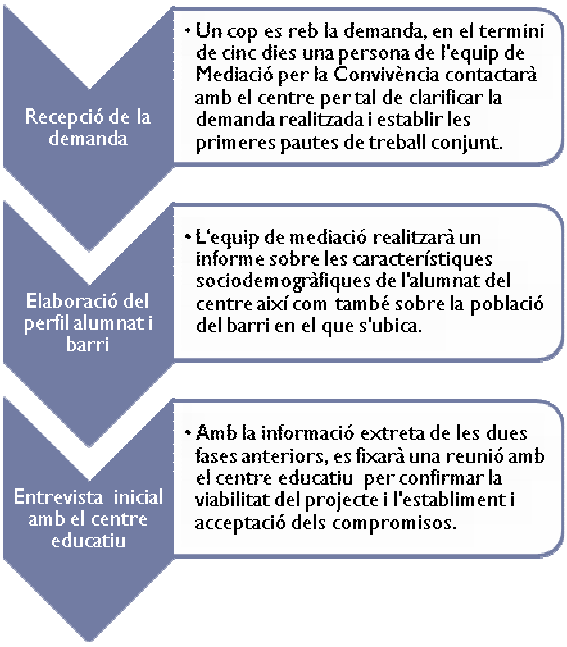
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

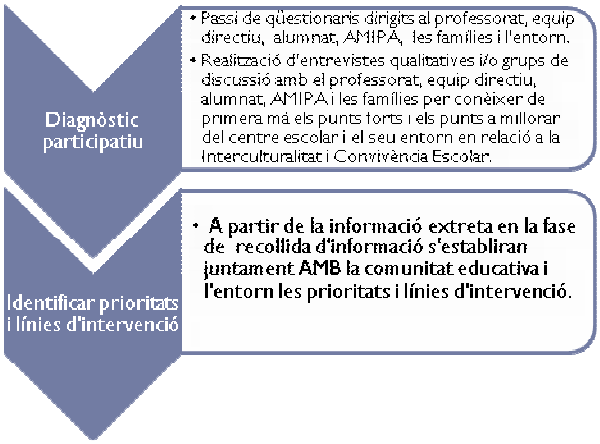
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

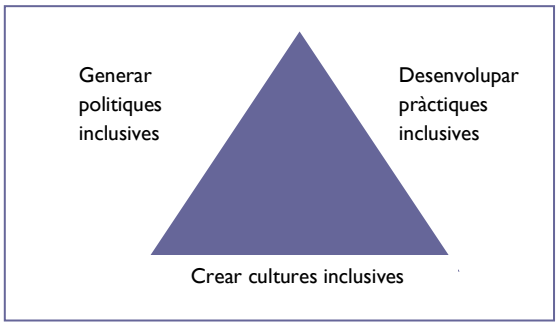
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

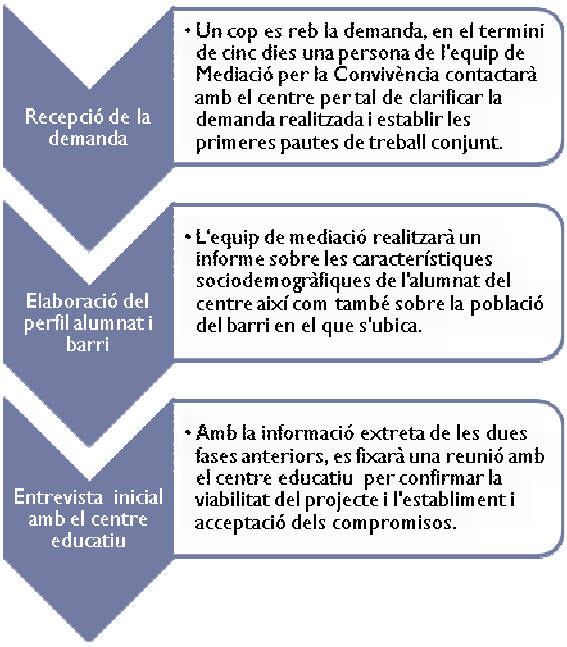
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

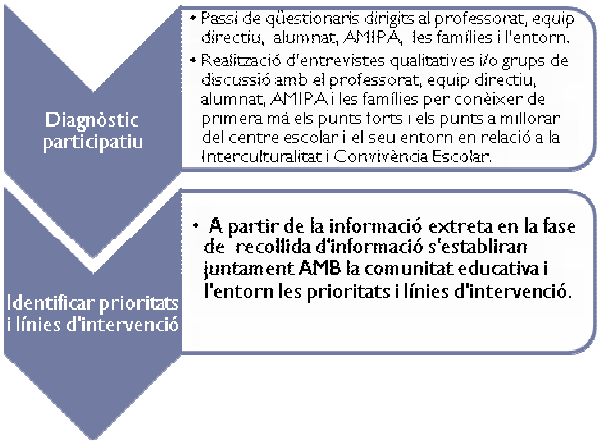
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

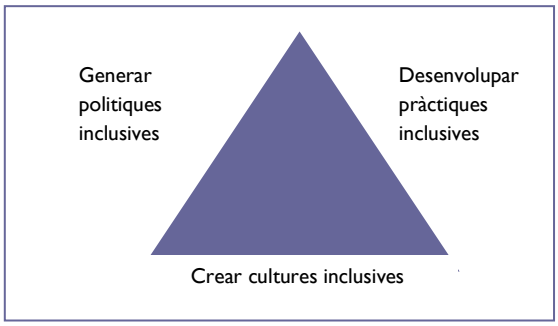
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

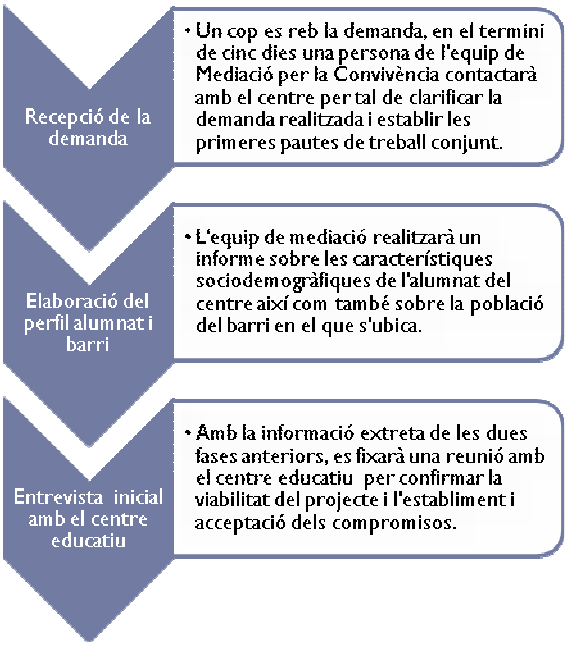
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

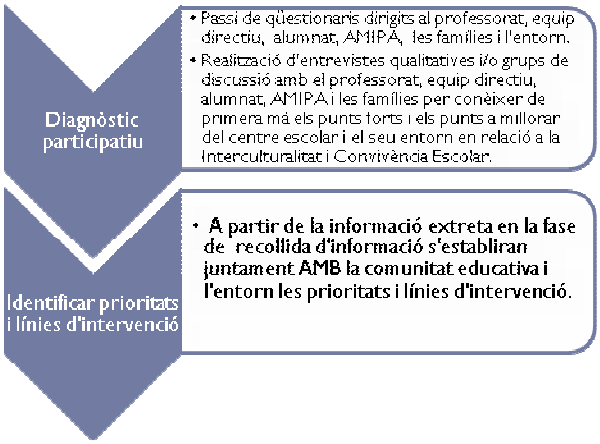
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

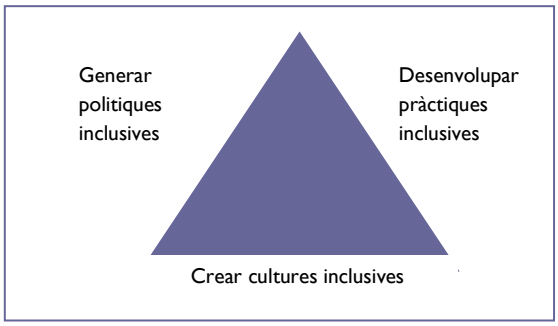
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

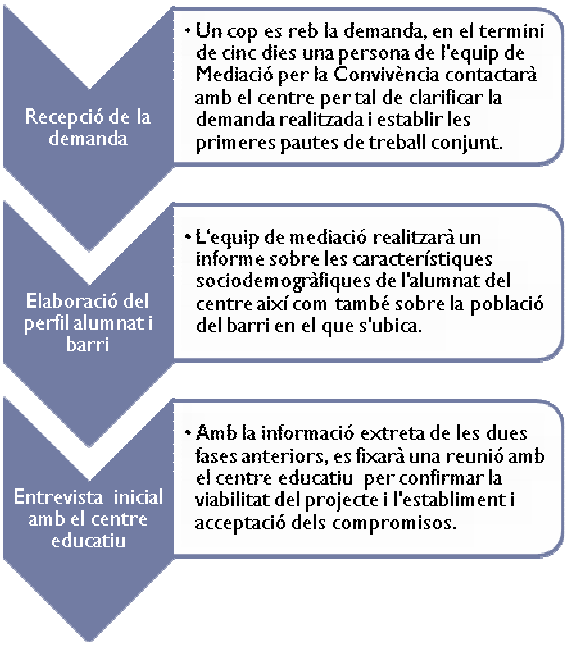
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

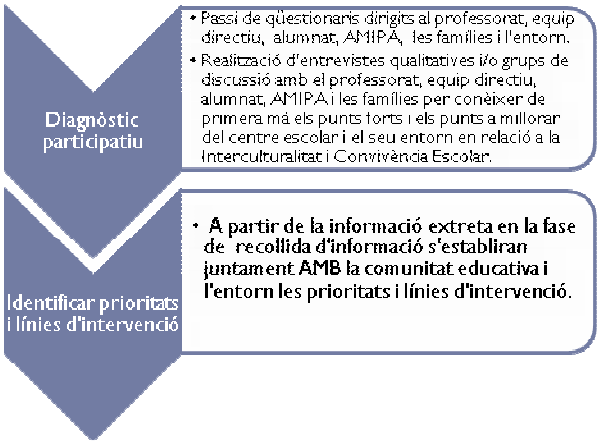
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

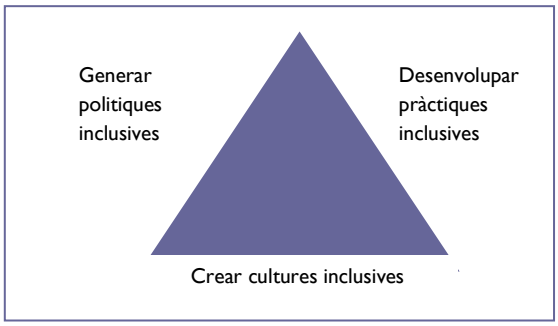
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

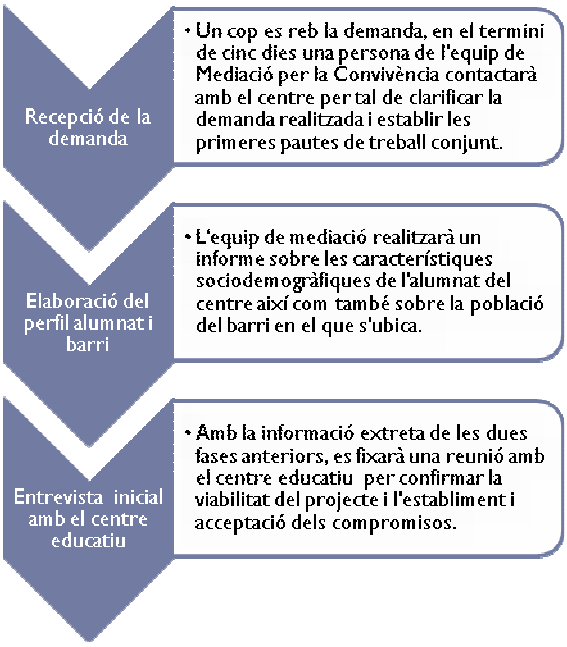
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

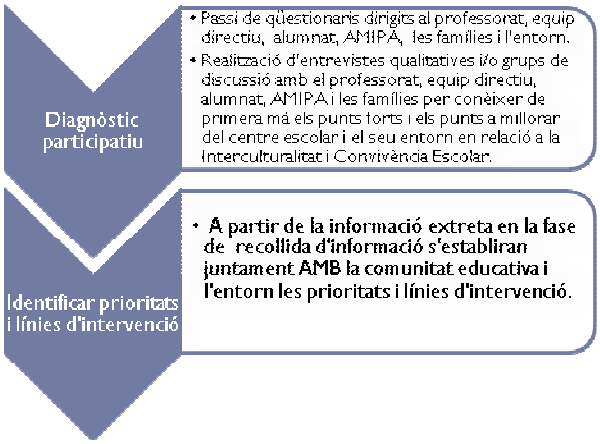
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

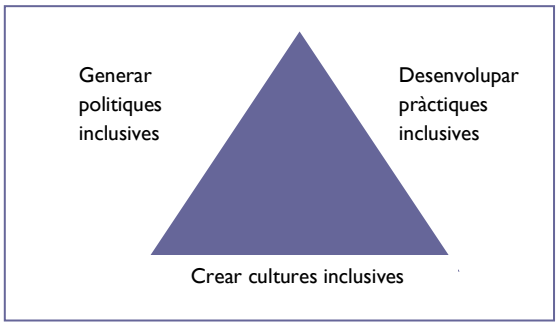
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

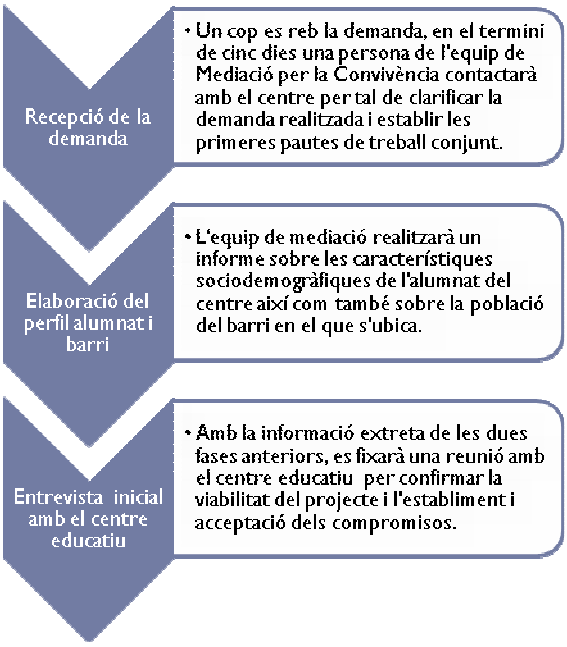
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

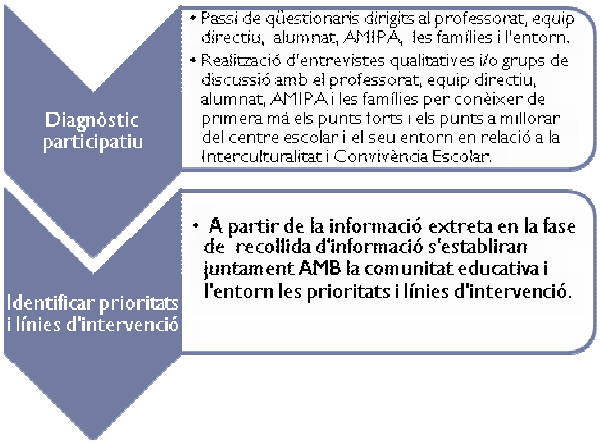
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

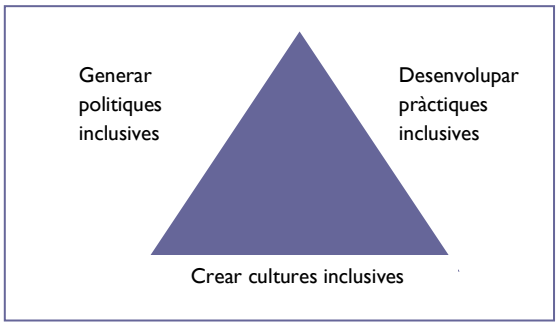
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

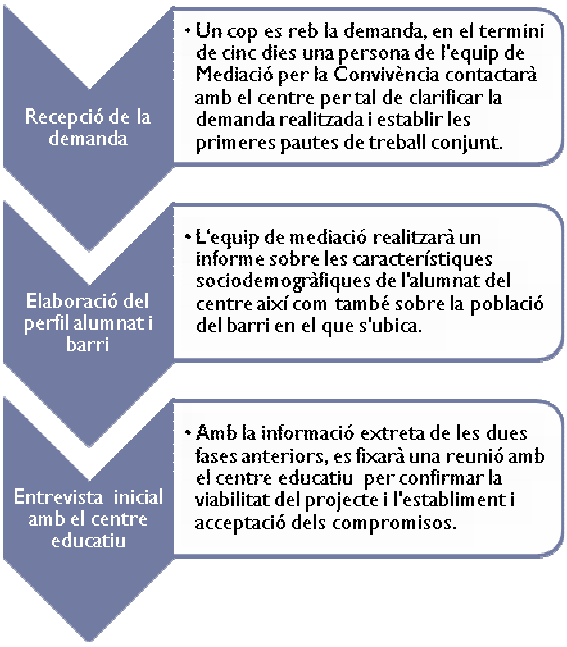
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

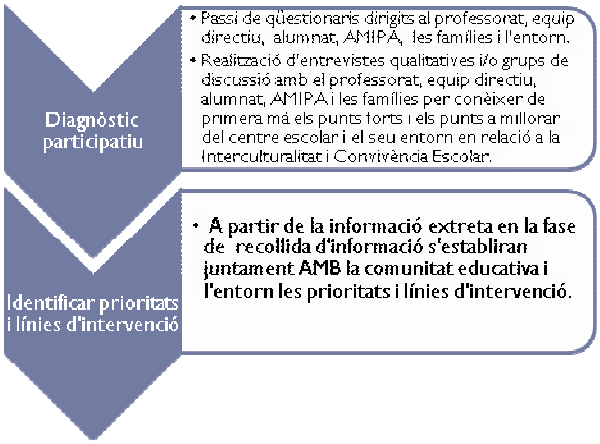
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

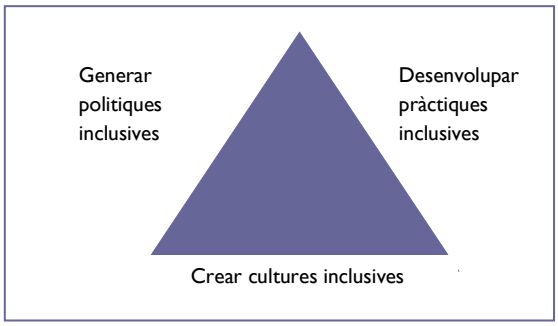
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

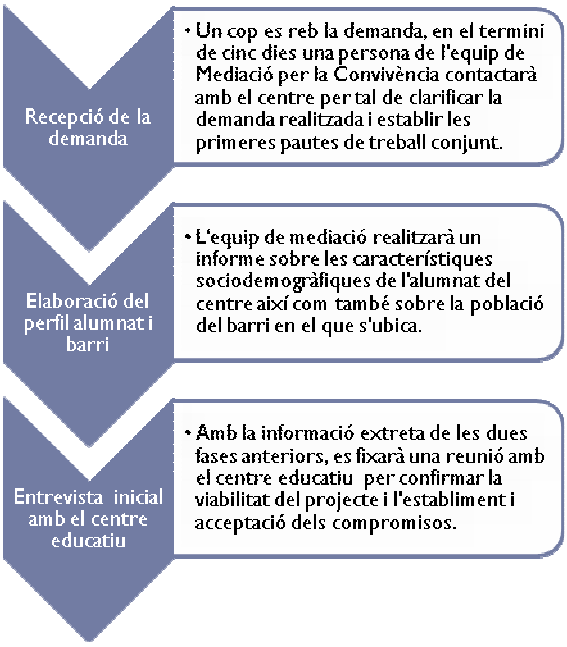
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

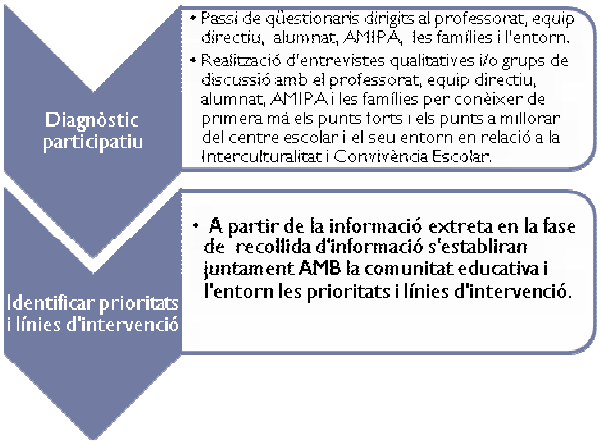
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

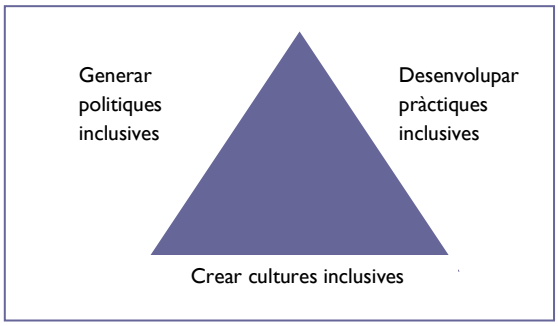
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

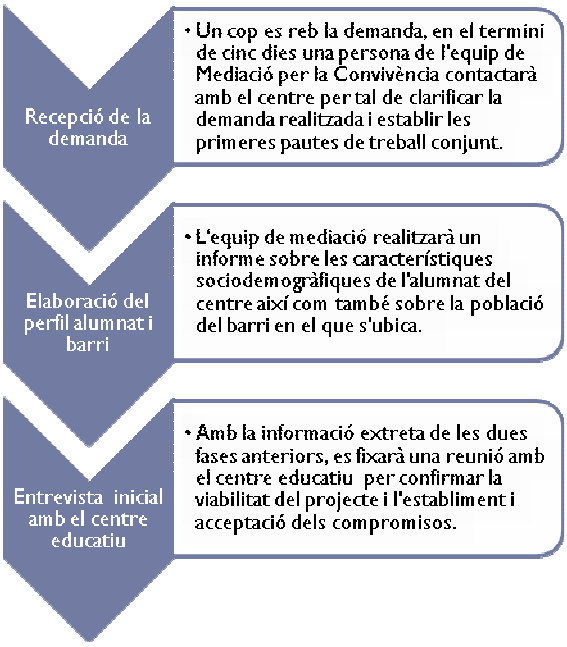
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

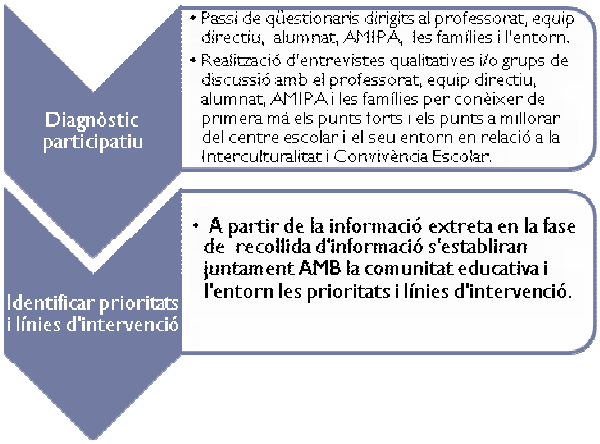
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

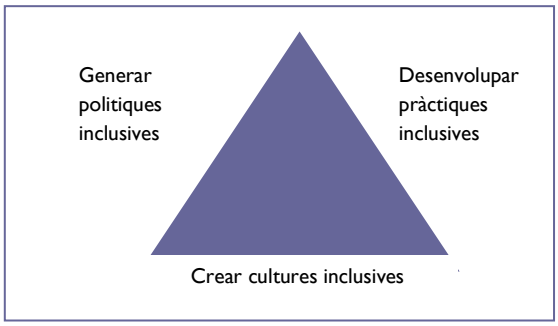
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

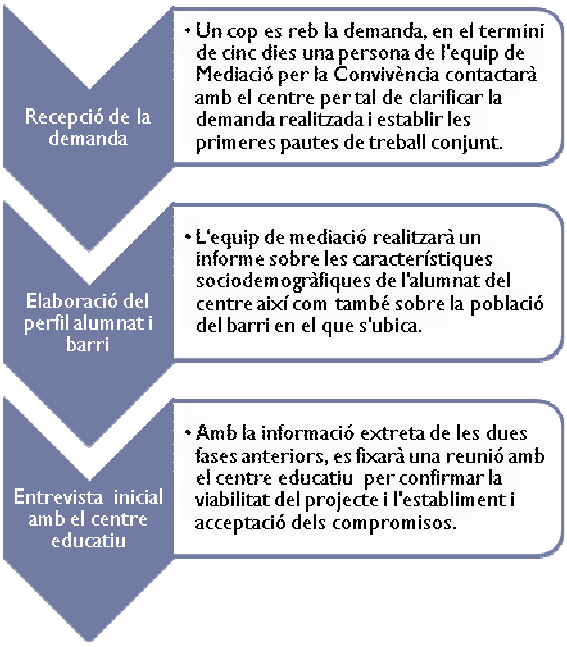
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

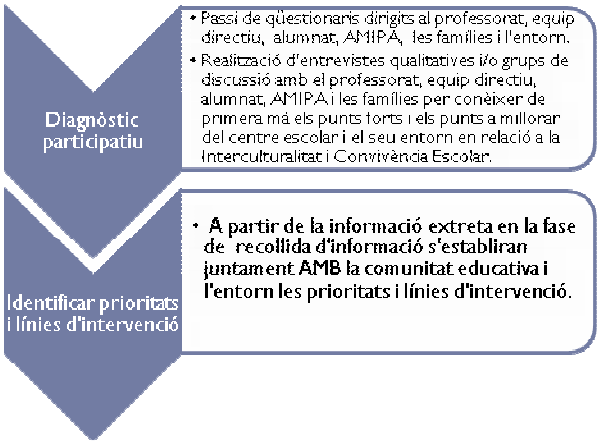
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

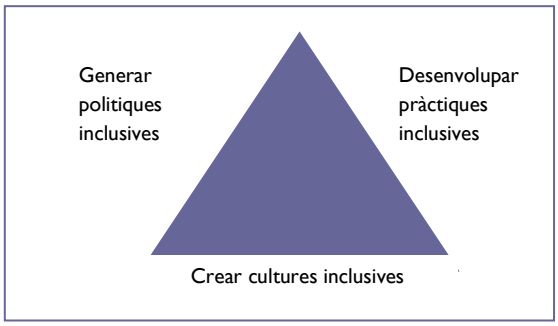
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

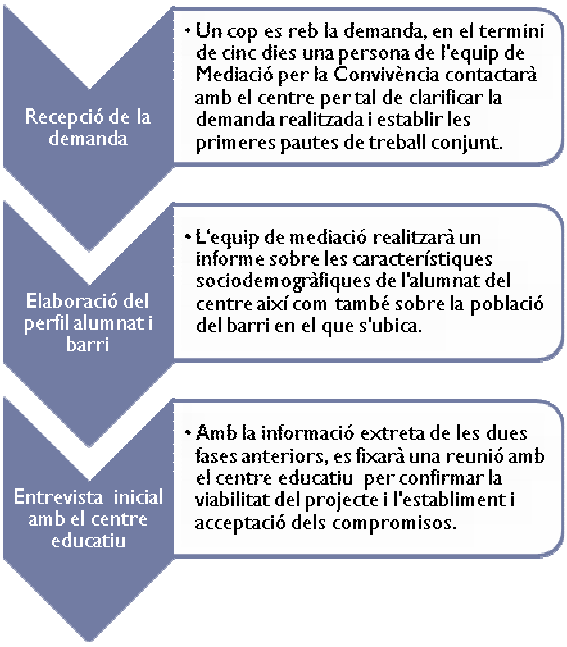
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

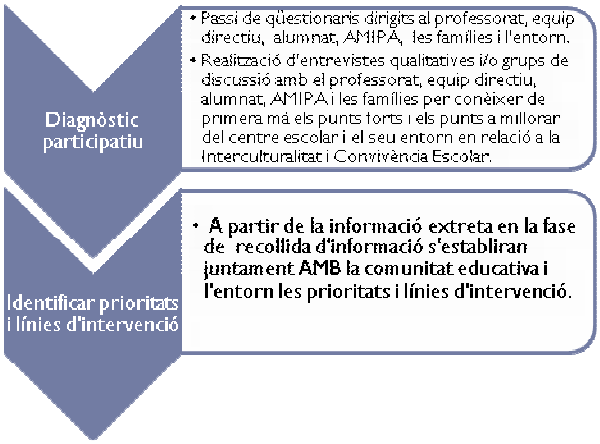
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

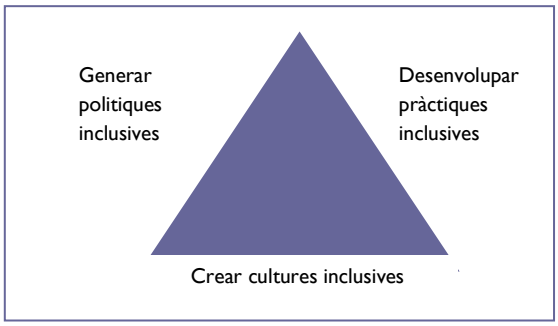
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

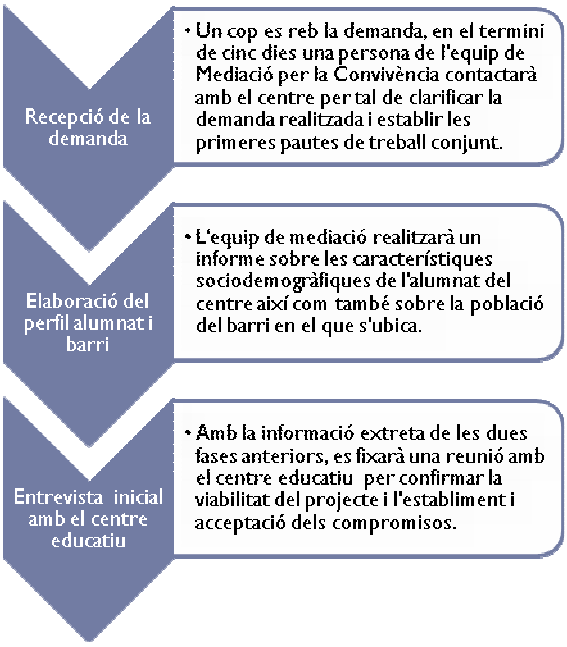
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

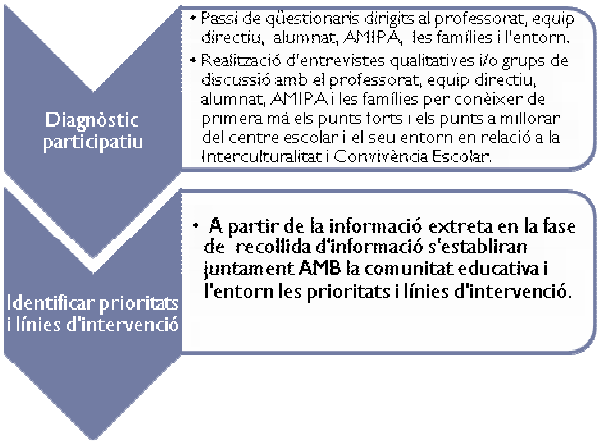
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

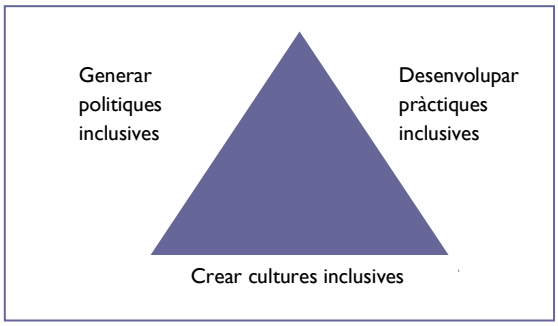
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

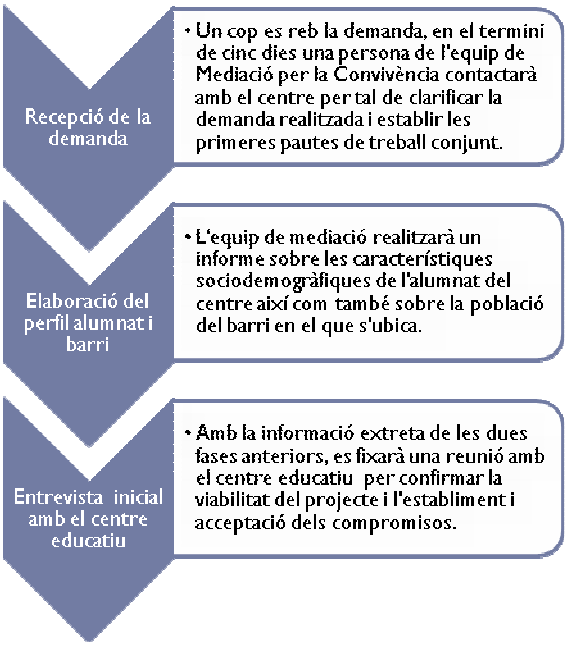
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

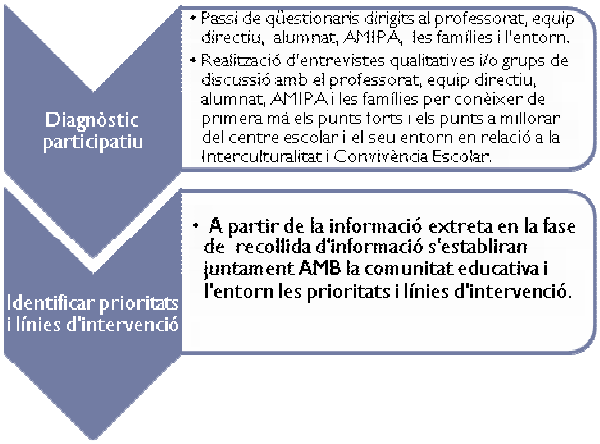
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

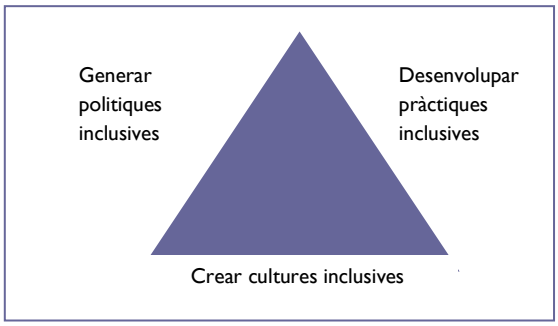
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

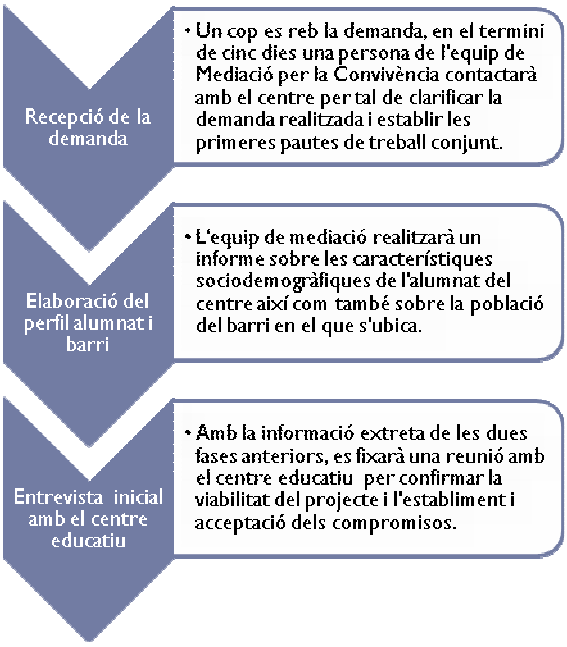
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

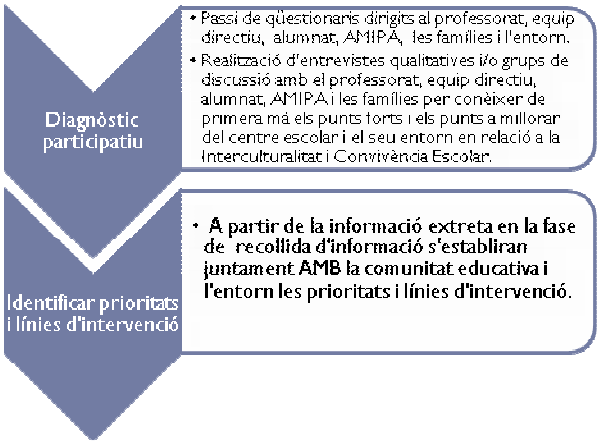
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

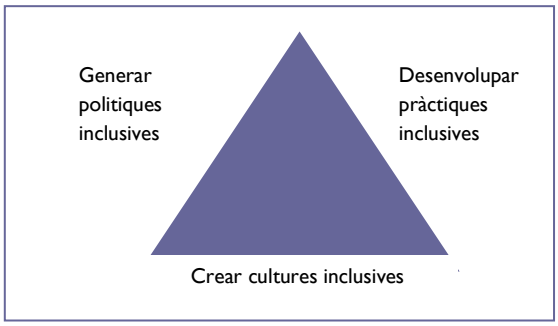
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

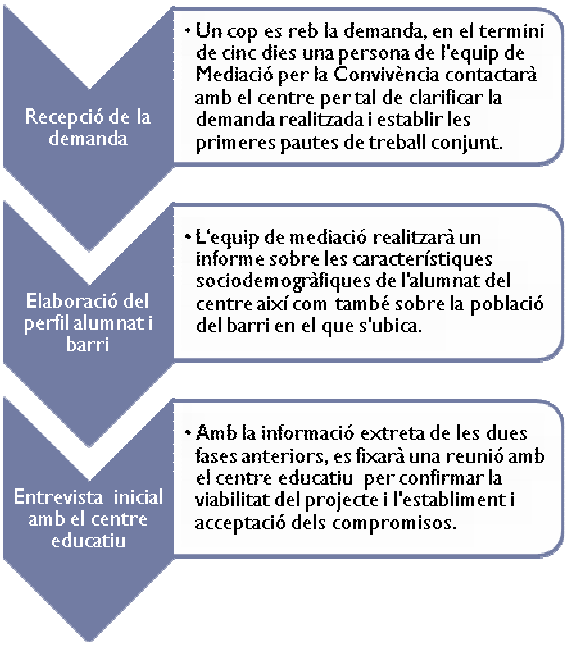
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

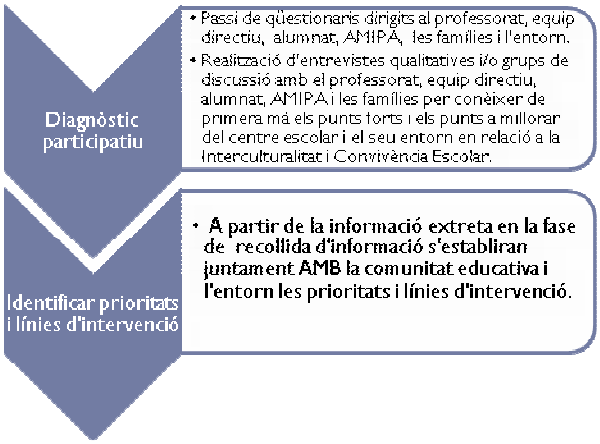
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

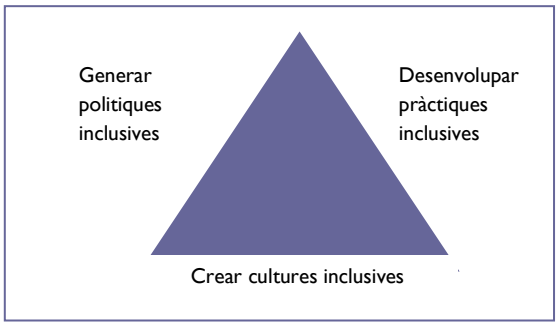
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

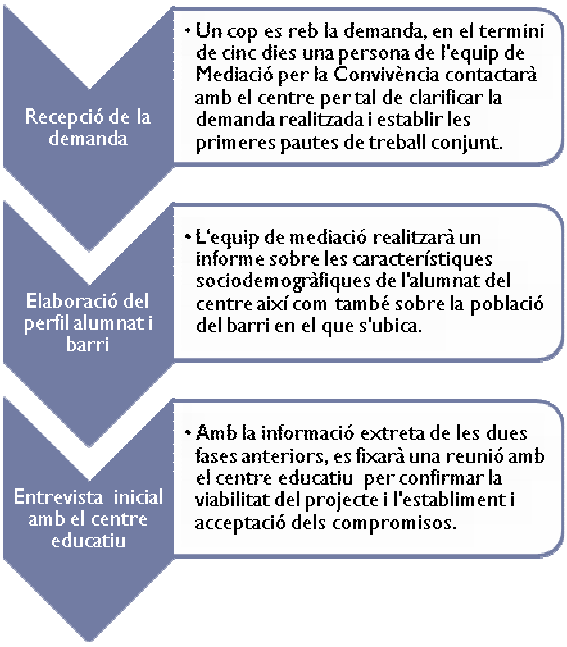
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

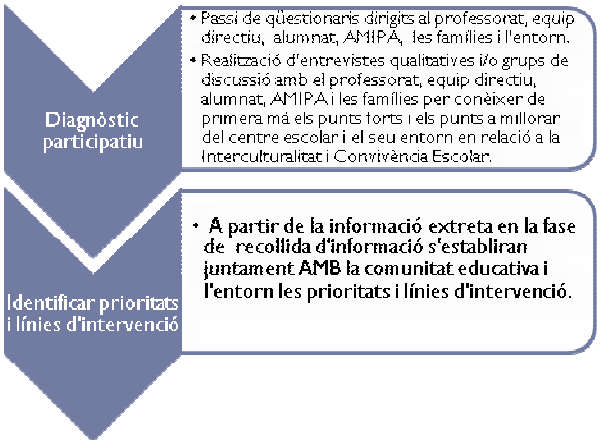
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

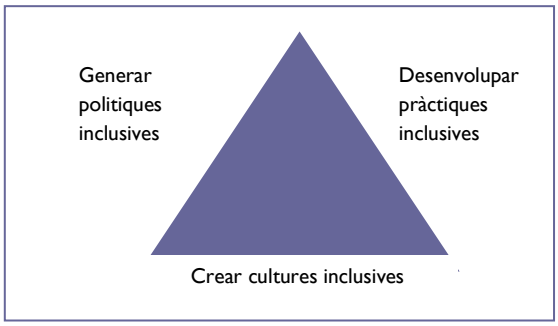
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

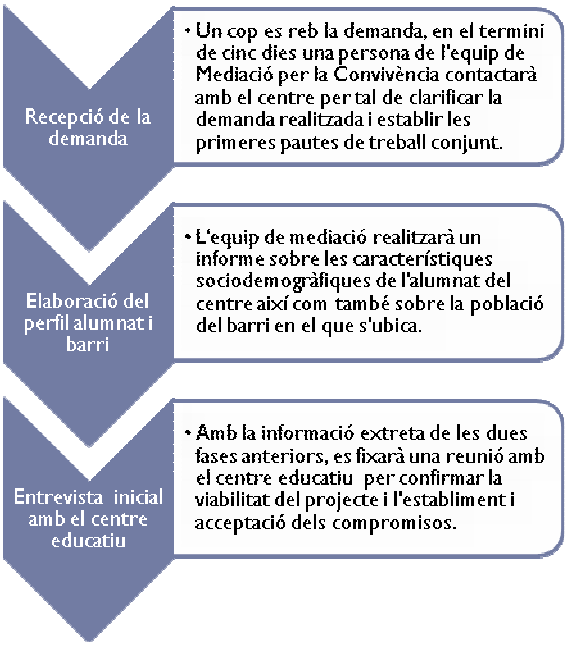
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

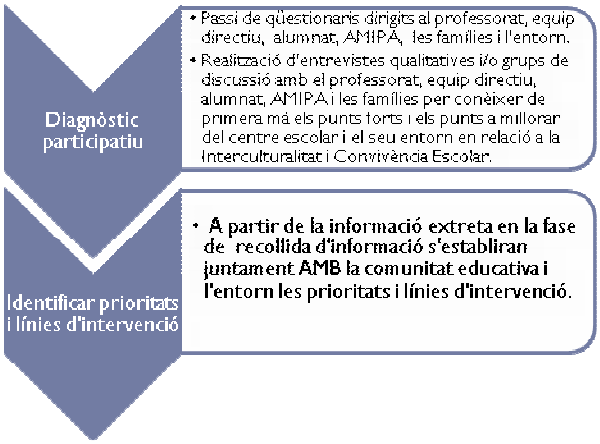
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

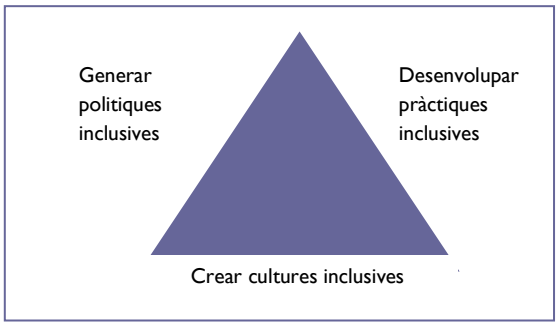
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

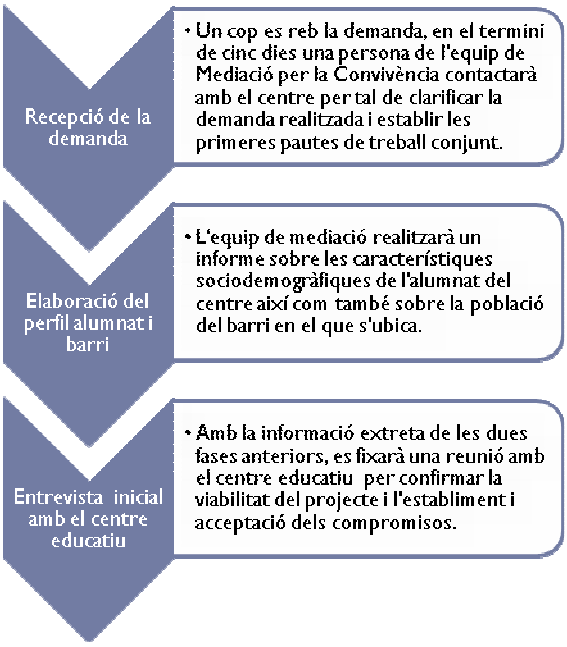
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

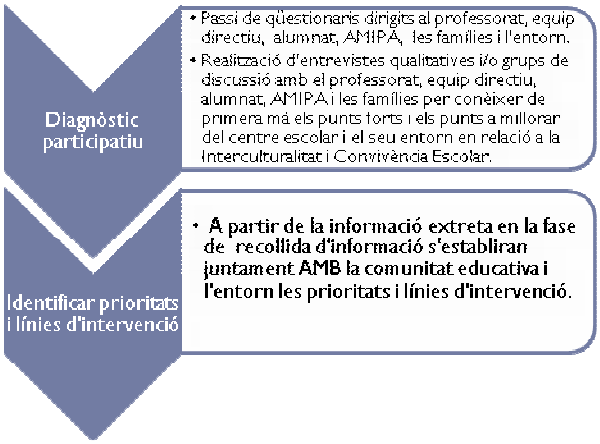
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

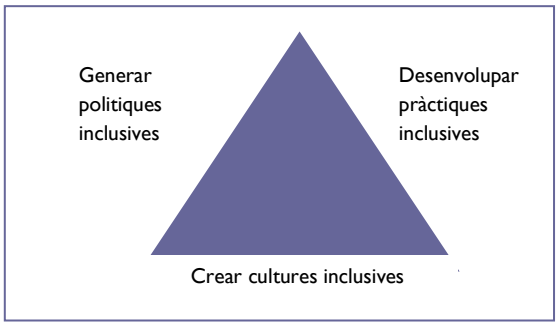
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

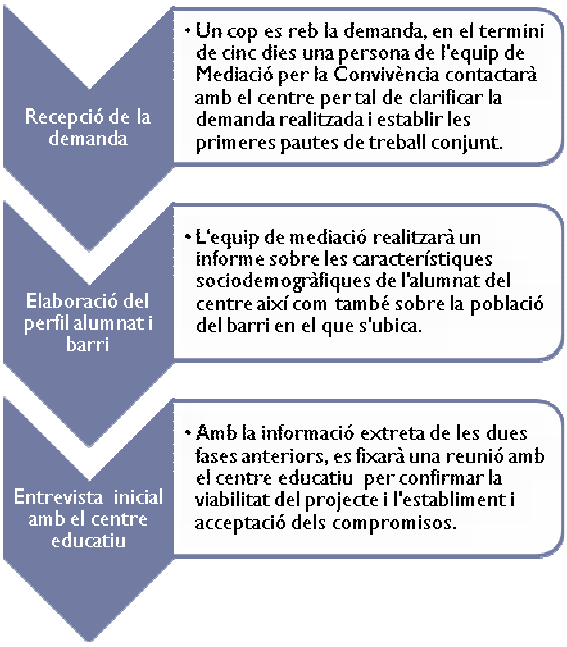
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

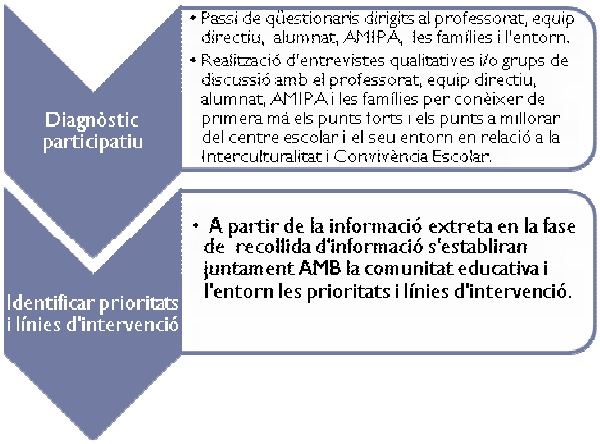
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

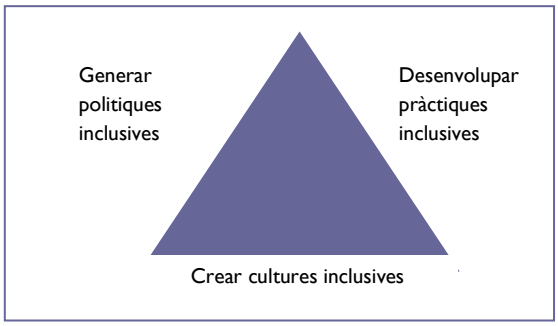
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

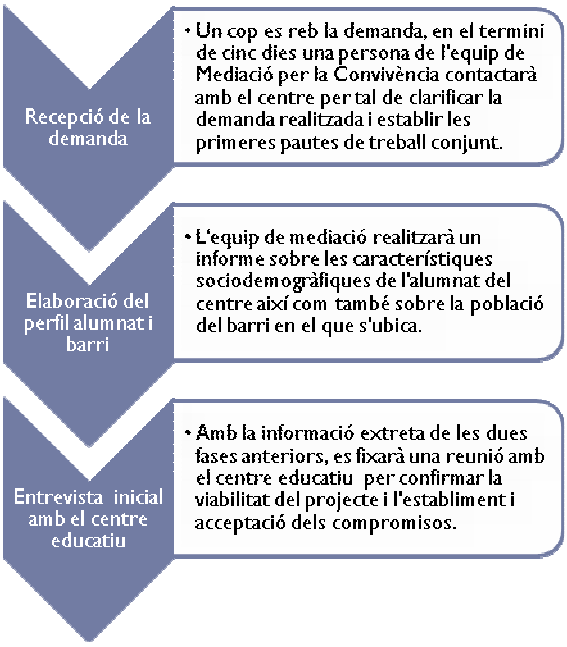
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

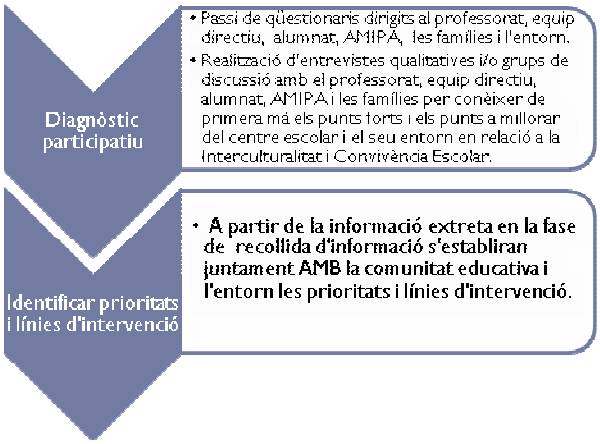
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

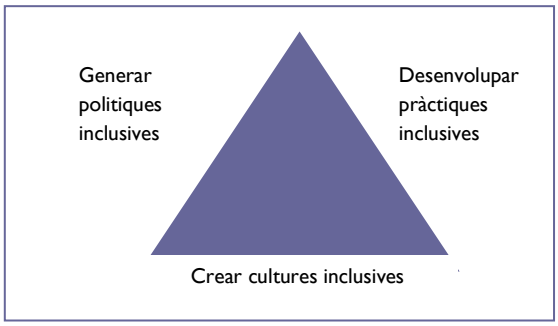
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

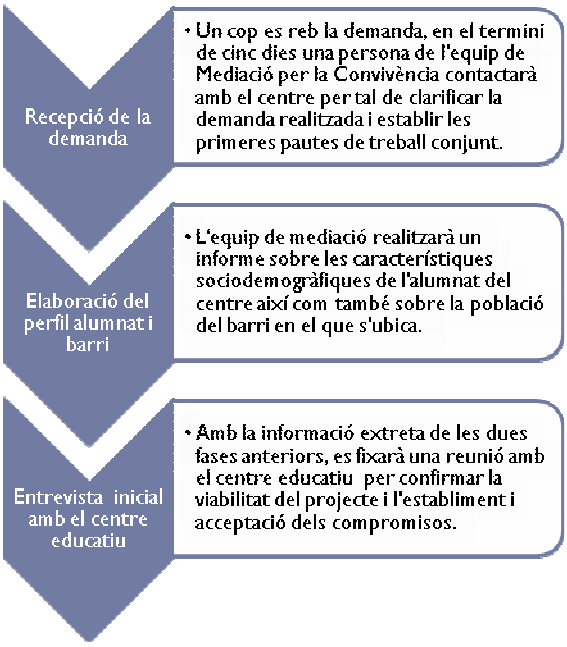
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

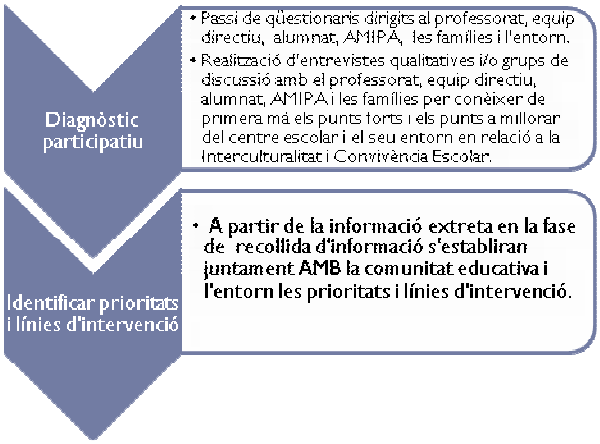
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

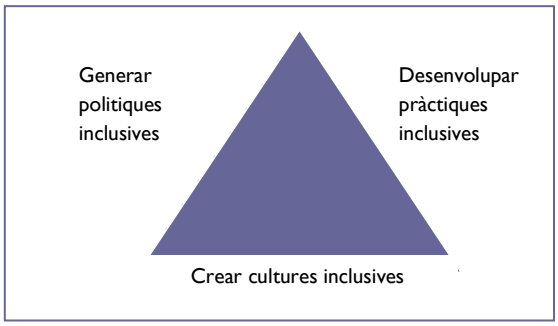
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

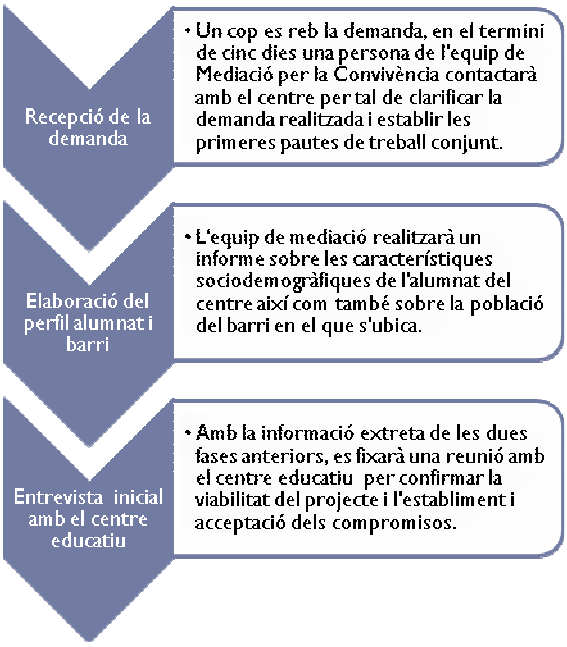
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

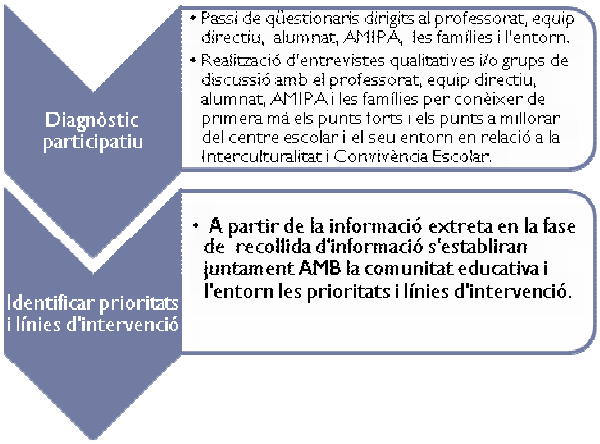
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

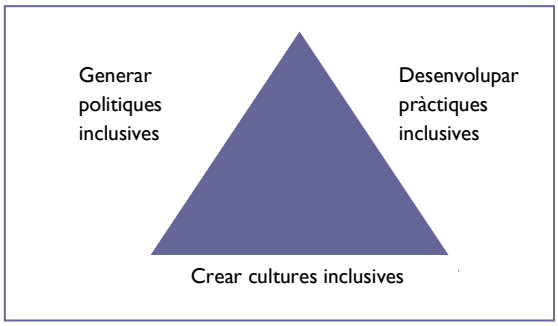
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

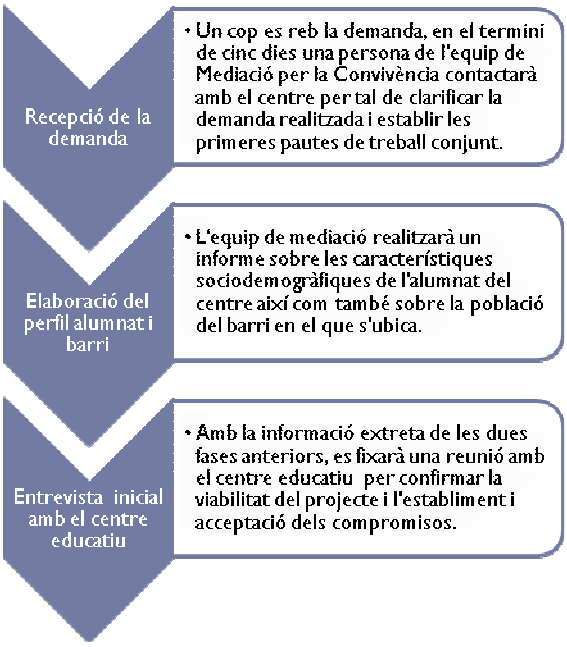
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

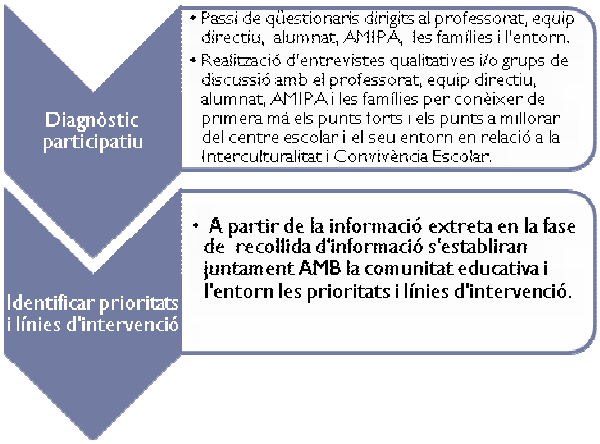
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

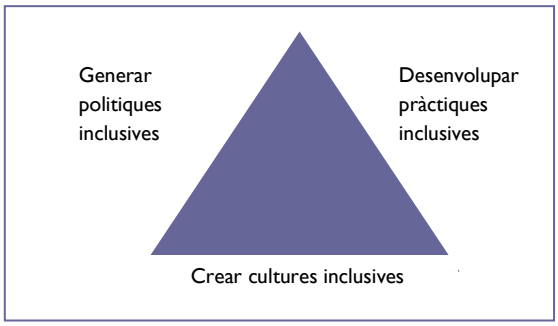
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

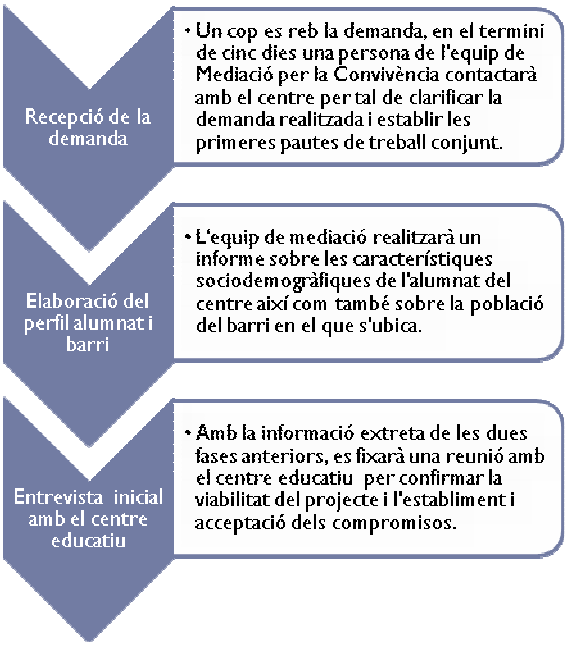
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

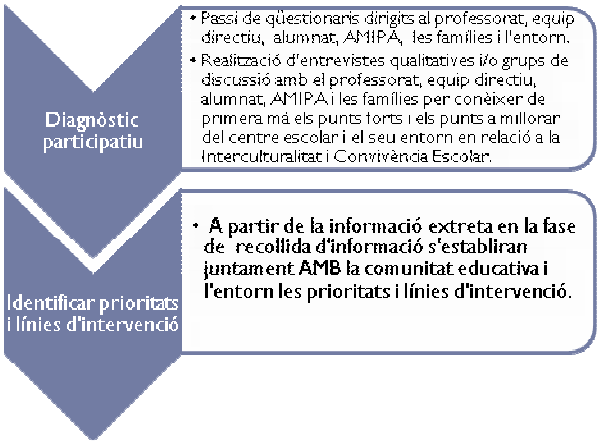
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

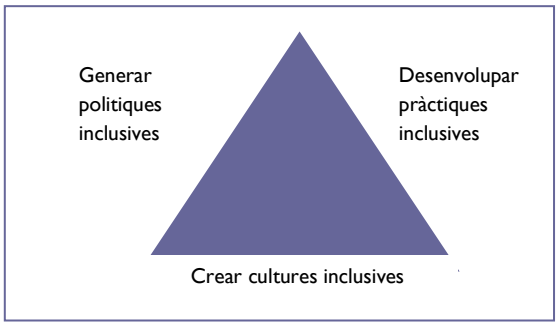
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

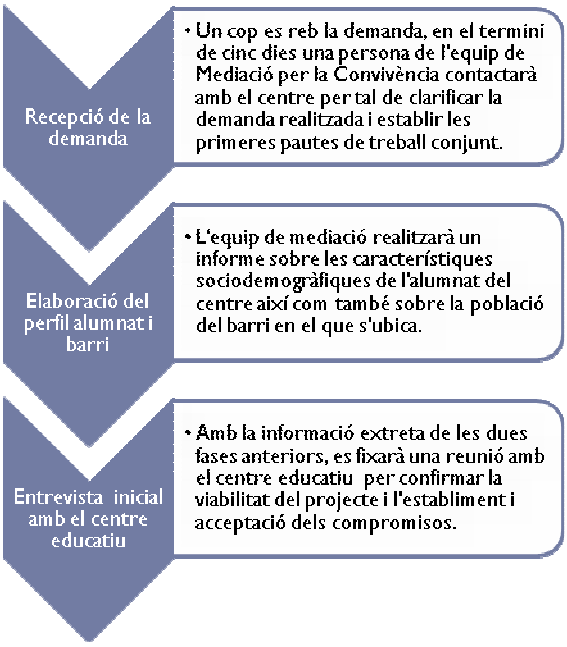
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

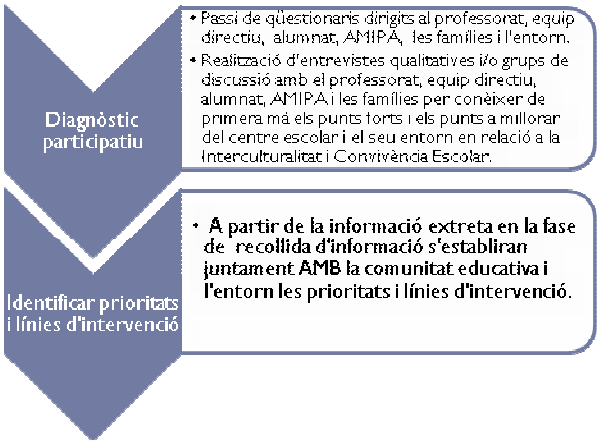
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

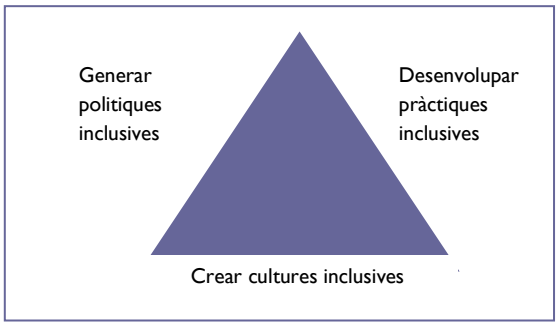
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

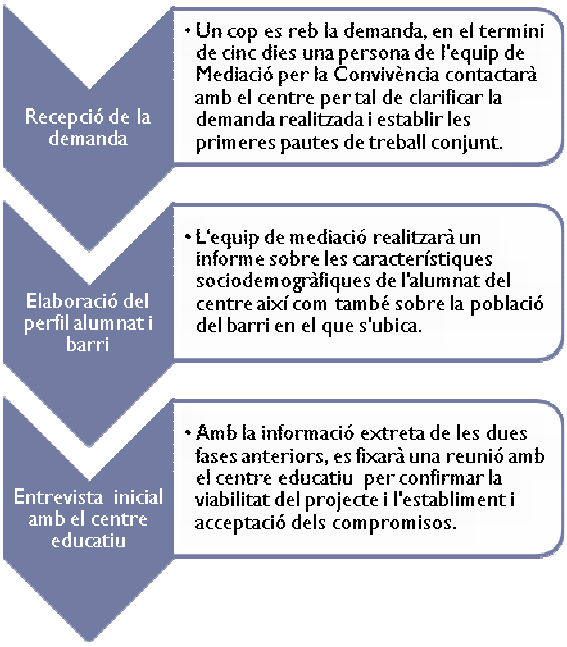
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

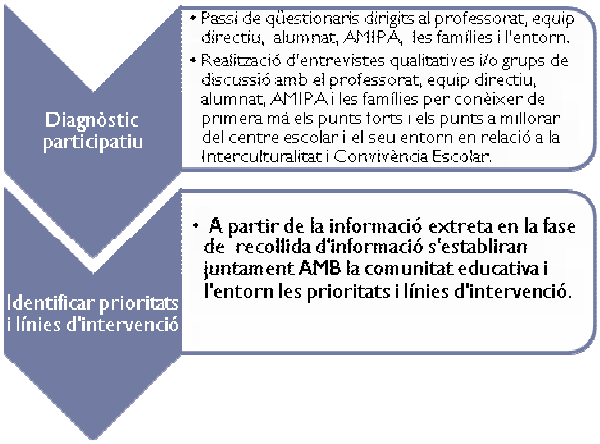
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

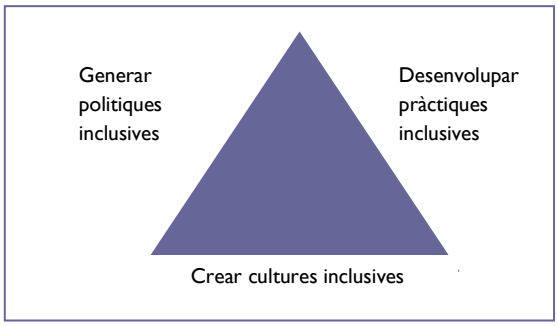
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

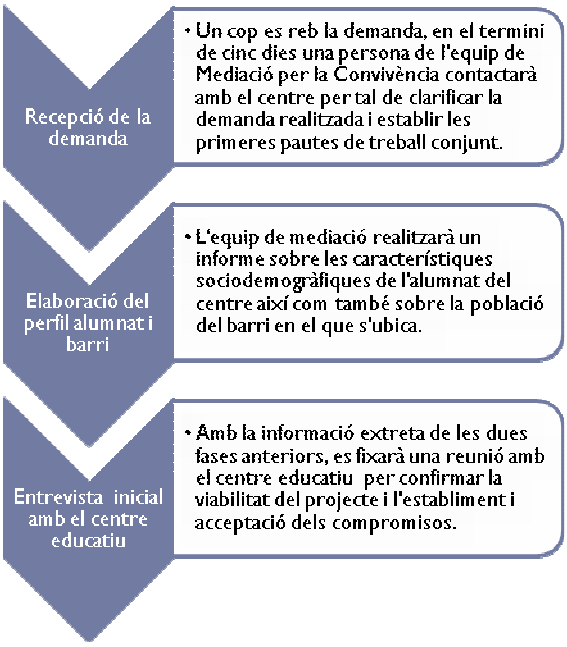
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

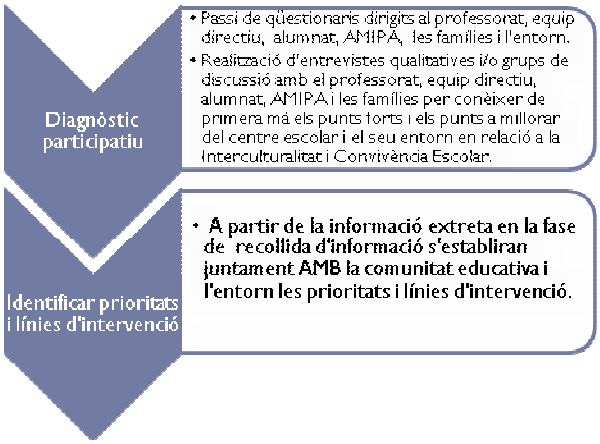
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Equip de Mediació per la Convivència

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració

Ajuntament de Palma

Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics

Participam i convivim a l'escola

Guia per a la posada en marxa d'un projecte d'Interculturalitat i de Convivència Escolar

Introducció

Palma és ciutat multicultural i plural on hi conviuen persones de 156 nacionalitats diferents i aquesta diversitat es veu també reflectida en els centres escolars de Ciutat.

La diversitat de la ciutadania ha de ser entesa com una font de riquesa cultural i on la convivència i el respecte entre diferents valors familiars, culturals i educatius sigui una senya d'identitat de la ciutadania.

A tal efecte, es fa necessari potenciar l'apropament entre les cultures i la seva interrelació en les diferents esferes vitals. En aquest context, el marc escolar n'esdevé l'àmbit ideal pel desenvolupament d'un projecte global on es treballi la Interculturalitat com a eina de l'atenció a la diversitat i la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans i ciutadanes de Ciutat.

L'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics de l'Ajuntament de Palma té com a objectiu principal treballar per la Igualtat d'Oportunitats de la ciutadania eliminant qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere, origen o cultura, edat, discapacitat, o orientació sexual.

Per treballar aquest objectiu, la informació i la sensibilització esdevenen eines de primera importància pel foment de la convivència i per tant, de la qualitat de vida de la ciutadania de Palma.

De la mateixa forma, creiem fermament que les actuacions de sensibilització i prevenció han de ser treballades de forma constant i no amb actuacions puntuals i on es tenguin en consideració tots els i les agents implicats.

El que oferim als diferents agents educatius, és un treball personalitzat i individualitzat amb cada centre educatiu i que té com a principal objectiu que la Interculturalitat i la Convivència impregnin la cultura del centre escolar.

És per aquest motiu, que oferim un projecte adreçat a les escoles, a totes les persones que participen en el procés d'ensenyança i aprenentatge i on es fomenta la interrelació entre tota la comunitat educativa i l'entorn més proper: el barri.

Antecedents

El terme "Una escola per a tothom" neix a partir del desenvolupament de l'escola inclusiva que promou l'atenció a la diversitat de l'alumnat partint del reconeixement de la diferències com una font de coneixement i enriquiment de la cultura escolar.

Així l'Educació Inclusiva es fonamenta amb la creença que l'educació és un dret humà bàsic i que proporciona elements per a la construcció d'una societat més justa. En aquest sentit, tot l'alumnat té el dret de rebre una educació adaptada a les seves característiques i necessitats.

La cultura, la religió, l'origen sociocultural, la pertinença a minories ètniques o la discapacitat poden limitar l'accés a l'educació o la inclusió dins el sistema educatiu, i és per aquest motiu que l'escola i la comunitat han de donar una resposta eficaç per a assolir una igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.

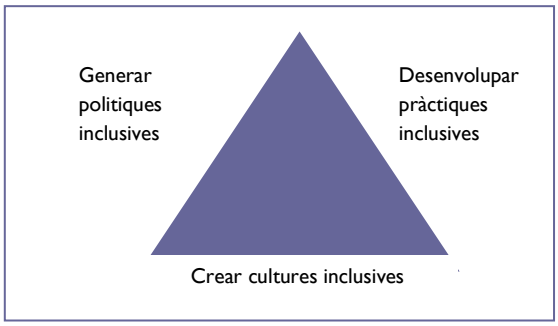
La UNESCO (1994) defineix l'Escola Inclusiva com:

> .... aquella que respon a la diversitat de necessitats de tot l'alumnat i les satisfà mitjançant una major participació en l'aprenentatge, les cultures i les comunitats, així com redueix l'exclusió dins l'educació i a partir d'ella (Booth, 1996).

L'Educació Intercultural s'ha d'entendre en el marc global de l'Atenció a la Diversitat i en el sí d'una escola inclusiva. Així, és aquella que parteix de:

> ...polítiques globals dirigides a tot l'alumnat, que es caracteritzen per la preparació per viure en societats multiculturals, el respecte i la crítica a totes les cultures, el principi de l'intercanvi i la comunicació per sobre de la potenciació de les diferències, i el rebuig actiu al racisme i la xenofòbia.....destaca les dimensions comunes que possibiliten l'entesa i la convivència, en lloc de les diferències, tot respectant la diversitat cultural (XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat, 11).

L'atenció a la diversitat de l'alumnat suposa l'assumpció de tres grans dimensions de millora que estan interconnectades entre elles:

Font: Booth i Ainscow (2006)

Per tant, l'escola inclusiva va molt més enllà de l'assumpció de referents teòrics sinó que suposa un canvi en la cultura i d'organització escolar mitjançant el desenvolupament de accions positives que minimitzin les barreres a l'educació i per a TOT l'alumnat.

En aquest marc, volen destacar l'experiència pedagògica de les Comunitats d'Aprenentatge (CA). Les CA són un model d'escola inclusiva vinculada amb el barri i un espai on les famílies participen en l'educació dels seus fills i filles. Aquest projecte educatiu suposa,

> ... la participació de tots els agents educatius de l'entorn més enllà dels mestres; la centralitat de l'aprenentatge més enllà de les condicions socials per assolir el màxim de les seves capacitats, la qual cosa ens porta a partir d'altes expectatives vers tot l'alumnat (Elboj et al., 2002 a Martín Casabona i Cabré Olivé, 2011, 31)

Les CA es basen en la importància de les interaccions entre l'alumnat, defensant que la base de qualsevol aprenentatge és el foment de les interaccions entre TOT l'alumnat com a eina per superar el fracàs escolar i qualsevol tipus de discriminació.

Això suposa afavorir la creació de grups interactius on el diàleg esdevé una eina fonamental en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

Les interaccions no només es realitzen en el marc escolar i entre l'alumnat, sinó també amb les famílies i persones voluntàries del barri i la comunitat, que participen de forma activa i donen sentit al procés educatiu.

Partint d'aquest marc conceptual, us presentam *Participam i Convivim a l'Escola*. Un projecte que partint de principis pedagògics de l'Atenció a la Diversitat, pretén, amb la col·laboració dels i de les agents educatius, donar una passa per endavant per assolir una societat més justa, solidària i global.

Una proposta pel foment de la Interculturalitat i la Convivència i que té en compte la participació activa de TOTES i TOTS en la seva elaboració, implementació i avaluació. Es tracta, doncs, d'una actuació consensuada i adaptada a les característiques de cada centre escolar, del seu alumnat i de l'entorn i on s'inclouen línies d'intervenció adreçades a tota la comunitat educativa.

Creiem fermament en el potencial de la comunitat educativa i en el valor de viure en una societat multicultural, com és la ciutat de Palma, i on els infants i els/les joves esdevenen una font fonamental per el desenvolupament d'una societat més justa i igualitària.

Objectius

Objectius generals

- Incorporar la Interculturalitat i la Convivència com a eix vertebrador de la comunitat educativa
- Treballar la Interculturalitat d'una forma global, transversal i com a procés

Objectius específics

- Afavorir la convivència entre cultures
- Facilitar el procés d'acolliment de les famílies nouvingudes
- Incrementar la participació de les famílies en el seguiment escolar dels seus fills i filles i la seva participació en les activitats del centre educatiu
- Incrementar la participació de les famílies a l'AMIPA del centre educatiu
- Treballar la convivència intercultural en el marc de les AMIPA amb les famílies del centre educatiu
- Fomentar el treball col·laboratiu i coordinat amb tots els/les integrants de la comunitat educativa i el barri
- Potenciar les relacions entre l'escola i els recursos i serveis del barri

Qui pot participar i com?

Aquest projecte pot ser sol·licitat des del centre escolar, l'equip directiu o bé des de l'AMIPA. Per tal d'aconseguir els resultats desitjats i garantir l'impacte i sostenibilitat de les actuacions, cal reunir una sèrie de condicions per a la sol·licitud del projecte:

Requisits per a la participació

- La implicació de l'equip directiu mitjançant la designació d'una persona referent
- Existència d'una Comissió de Convivència o compromís de crear-ne una
- Incloure el Projecte de Convivència en el marc del Pla d'Acció Tutorial del centre
- Compromís de participació activa en totes les fases d'intervenció del projecte

Tindran priorat aquells centres educatius amb diversitat cultural i que presentin més necessitats de suport vers el treball de la Interculturalitat i la Convivència.

Així mateix, també es valorarà que el centre escolar estigui ubicat en aquells barris on l'Ajuntament de Palma desenvolupa Plans d'actuació municipal.

Com es pot participar?

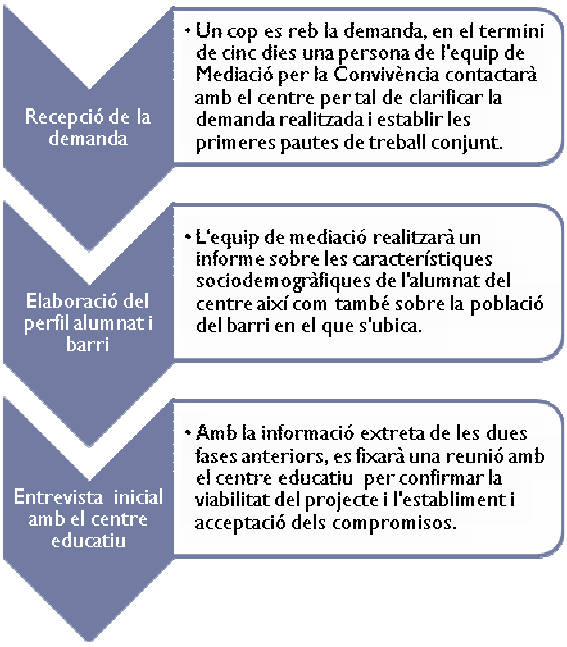
Cal emplenar una sol·licitud de participació en el projecte i enviar-la per correu electrònic a: immigració@palma.es i en el termini màxim de 5 dies un persona del servei contactarà amb el centre educatiu per tal de convocar una reunió prèvia amb els centre escolar per tal de concretar aspectes relatius a la demanda realitzada pel centre escolar i/o AMIPA.

Des de l'Equip de Mediació per a la Convivència es donarà resposta a totes les sol·licitud en funció de la disponibilitat de les persones que formen part de l'equip.

Fases de desenvolupament del projecte

1. LA RECEPCIÓ I CLARIFICACIÓ DE LA DEMANDA

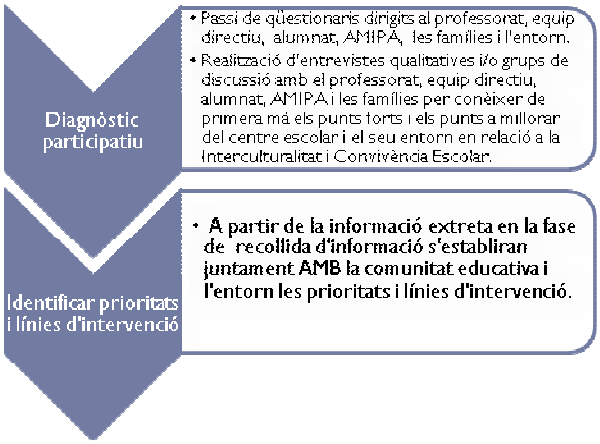
En aquesta fase inicial el que es fa és clarificar la demanda del centre educatiu i establir una primera reunió presencial amb el centre:

2. EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

L'objectiu d'aquesta fase és clarificar les potencialitats i necessitats del centre educatiu i el seu entorn més proper mitjançant l'elaboració d'un DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU.

En funció de les característiques de cada centre educatiu, es definirà la metodologia més adequada per a la recollida d'informació. A mode d'exemple, es podrien seguir les passes que s'expliciten a continuació:

3. L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIONS

En base a les prioritats d'intervenció s'elaborarà de forma consensuada AMB tots els agents implicats un Pla d'actuacions d'acord amb tres línies d'intervenció bàsiques:

a. Línia d'intervenció amb les famílies

- Facilitar el procés d'acollida de les famílies nouvingudes en el centre educatiu, el seu coneixement i participació
- Facilitar la incorporació de famílies migrades a les AMIPAs
- Facilitar la incorporació de les famílies migrades a les activitats familiars organitzades pel centre educatiu
- Creació d'un Banc de Cultures com a espai intercultural de participació i convivència entre les famílies.

b. Línia d'intervenció amb l'alumnat del centre

- Incrementar la participació activa de tot l'alumnat del centre en l'elaboració de projectes de millora per el foment de la Interculturalitat i Convivència en el marc escolar.
- Desenvolupar **Tallers de Sensibilització** en el marc del Pla d'Acció Tutorial amb l'objectiu de garantir la seva continuïtat i contribuir a una visió de procés. Els tallers que s'ofereixen són: Comunicació entre cultures: Interculturalitat, Tècniques de resolució de Conflictes i Descarreguem la motxilla del prejudicis.
- Desenvolupar **Grups interactius** entre l'alumnat per fomentar el diàleg i la interacció sobre temes relatius a la convivència escolar, presentació d'històries de vida, compartir experiències de migració des d'una vessant intergeneracional; videofòrum, entre d'altres.

c. Línia de mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes

- Informació i orientació al professorat
- Informació i orientació a les famílies migrades i alumnat del centre
- Interpretació de pautes culturals
- Mediació per a la resolució de conflictes

d. Línia de relació amb la comunitat i el barri

- Conèixer els recursos i serveis que ens ofereix el barri
- Establir una línia de treball conjunt i cooperatiu entre el centre escolar, les famílies, l'alumnat i el barri
- Creació i dinamització d'un espai de trobada, relació i reflexió per a treballar la Interculturalitat i la Convivència ciutadana

4.DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

La durada del projecte ve determinada per les característiques de cada Pla d'Actuacions que és individualitzat i adaptat a les prioritats

d'intervenció de cada centre educatiu. Així mateix la implicació i participació de tots els agents de la comunitat educativa i l'entorn juguen un paper molt important en el grau d'èxit i desenvolupament de la proposta.

A mode d'orientació podem establir una temporalització aproximada:

- Recepció de la demanda i primer contacte amb el centre educatiu: 5 dies
- Clarificació de la demanda i elaboració del perfil de l'alumnat, la població i els recursos del barri i entrevista inicial amb el centre: 15 dies
- Recollida d'informació quantitativa i qualitativa i elaboració d'un diagnòstic situacional: 15 dies
- Consensuar i elaborar un Pla d'Actuacions i Cronograma: 5 dies

4. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE L'ACTUACIÓ

Al llarg el desenvolupament del projecte, es realitzarà una avaluació continuada, redefinint objectius i actuacions en funció de les prioritats detectades.

L'objectiu del procés d'avaluació és validar el compliment dels objectius i del pla d'intervenció i activitats desenvolupat tenint en compte:

- Avaluació de la participació
- Avaluació de la satisfacció
- Avaluació dels resultats
- Avaluació de l'impacte

L'avaluació es realitzarà de forma participativa i hi formaran part tots els/les agents que han participat en el projecte.

Per a cada centre escolar es definirà la metodologia d'avaluació més adient així com també els indicadors d'eficàcia i de resultats més adients.

Al final d'aquest procés l'equip de mediació realitzarà un informe complet d'avaluació que es posarà a disposició del centre escolar.

Per a més informació....

Si voleu conèixer més sobre el Projecte "Participam i Convivim a l'escola" podeu contactar amb l'Àrea d'Igualtat, Joventut i Drets Cívics-Equip de Mediació per la Convivència; C. Ferreria, 10, 4ª planta. Telèfon: 971 22 87 57
e-mail: immigració@palma.es

Referències

AAVV (2000). *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural.* XI Jornades de Consells Escolars de Comunitats Autònomes i de l'Estat. Pamplona, maig de 2000.

Booth, T. (1996). A Perspective on Inclusion from England. Cambridge *Journal of Education, 26(1)*, 87-99.

Booth, T. i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva.* Traducció al català. Barcelona: ICE-UB.

Martín Casabona, N. i Cabré Olivé, J. (2011). Els grups interactius en les comunitats d'aprenentatge: una pràctica d'èxit per a la superació del fracàs escolar. *UT Revista de Ciències de l'Educació*, 27-42.

Puigdellívol, I. i Krastina, L. (2010). Inclusió i segregacióa l'escola:pràctiques inclusives i excloents amb l'alumnat vulnerable. *Temps d'Educació, 38,* 95-113.

UNESCO (2003). *Open File on Inclusive Education. Support Materials for Managers and Administrators.* París: UNESCO, Inclusive Education.

UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual.* Paris: UNESCO, Section for Early Childhood and Inclusive Education.

Annex

Model de sol·licitud

Dades de contacte

Nom del centre escolar:_____

Barri on s'ubica el centre escolar: _____

Organisme que fa la demanda:

☐ el centre escolar
☐ l'equip directiu
☐ l'AMIPA
☐ altres serveis (especificar): _____-

Dades de contacte de la persona que fa la demanda:

Nom i llinatges: .....
Telèfon: .....
E-mail: .....

Clarificació de la demanda:

A continuació s'especifiquen totes aquelles actuacions que conformen el Projecte, es poden assenyalar totes aquelles actuacions que considereu necessàries executar en el vostre centre educatiu:

☐ Elaboració d'un diagnòstic inicial per tal de conèixer les necessitats i potencialitats del centre educatiu en relació a la Interculturalitat i la Convivència

☐ Intervenció a nivell familiar:

☐ Facilitar la incorporació de famílies nouvingudes en el centre educatiu

☐ Potenciar la participació de totes les famílies en l'AMIPA del centre educatiu

☐ Treballar la Interculturalitat des de l'AMIPA del centre educatiu

☐ Creació d'un Banc de Cultures al centre educatiu com a lloc d'encontre de les famílies del centre.

☐ Intervenció amb l'alumnat del centre :

☐ Desenvolupament de Tallers de Sensibilització dins el Pla d'Acció Tutorial (resolució de conflictes; Descarreguem la motxilla de prejudicis i la Comunicació entre Cultures: Interculturalitat).

☐ Treballar amb l'alumnat de forma continuada mitjançant grups de discussió, històries de vida i videofòrums la seva participació activa en el desenvolupament d'un projecte pel foment de la Convivència escolar en el seu centre educatiu.

☐ Foment de les relacions del centre educatiu amb els recursos i serveis del barri

☐ Mediació, interpretació de pautes culturals i resolució de conflictes en el centre escolar

Algunes dades sobre la Interculturalitat i la Convivència en el seu centre educatiu:

	SI	NO	En procés
1. Existeix un Pla d'Acollida per l'alumnat nouvingut i les seves famílies que faciliti el coneixement de les normes de convivència i funcionament del centre ?	☐	☐	☐
2. Existeix una Comissió de convivència en el seu centre educatiu? En cas afirmatiu, qui és la persona responsable?	☐	☐	☐
3. Es contemplen en el centre activitats de sensibilització i formació sobre Convivència i resolució de conflictes dirigides al professorat?	☐	☐	☐
4. S'han treballat prèviament en el grup classe activitats formatives relatives a la Convivència i la resolució de conflictes?	☐	☐	☐
5. Disposa el centre d'alumnat mediador?	☐	☐	☐
6. Esteu disposat a incloure les actuacions de sensibilització per la Interculturalitat i Convivència escolar en el marc del Pla d'acció Tutorial? ☐ Si ☐ No			

Indiqui qualsevol altra observació sobre les característiques, necessitats i potencialitats del centre escolar